

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 2.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VÁRNAY ELEMÉR

FELELŐSSÉG

Sok szó esik ezekben a napokban hivatalos magánkörökben egyaránt a kisebbségi magyar sajtó felelősségéről. Abban a korban, amikor mindenütt ezt a fogalmat hangoztatják és erre fogalomra hivatkoznak, hogy „felelősség”, igen időszerű volna annak a megállapítása, hogy tulajdonképpen hol kezdődik és hol végződik ez a felelősség. Mert abban még egyetértnek szinte mindenütt, hogy valahol kezdődik. Kezdődik a tapintatnál, a tárgyilagosságnál, a jóízűnél, a figyelemnél, a békeszeretnél, a nyugalomkeltésnél, — de abban már bokros eltérések észlelhetők, ahol egyesek ennek a felelősségnek a végső határait felismerni vélik.

Mindenki megállapíthatja, hogy a felelősség határain nem innen, hanem messze túl volna például a kéretlen ajánlkozás, hízélgés, vagy mondjuk — a gyáva elvtelenség. Egészséges ember nem barátja az émelgyősségnek, egészséges felfogású újságolvasó sem lehet rajongója az unalomig hangoztatott, papíron mindig szereplő kölcsönös méltányosságnak addig, amíg a gyakorlatban az ellenkezőjét látja: felebarátai világszeret egymás elpűfölésére és nem simogatására készülnek.

Azután az sem kísértheti meg a felelősségét komolyan vevő, meggyőződéséhez híű íróembert, ha semleges témák vizein úszkálva, könnyen kap publicitást. Ha valami a szívünkhez nőtt, arról nem írhatunk úgy, mint a polynéziai szigetvilág flórájáról, vagy a napfoltokról. Ha pedig valami teljesen közömbös az író számára, nem lehet vétkeül felírni, ha nem zeng felőle dícsimuszokat.

Marad azonban a harmadik lehetőség. Ez a harmadik lehetőség ad a fenkőlt gondolkozás bebizonyítására legtöbb alkalmat és a jóindulatú közeledésre a legtöbb indítékot. Ez a kölcsönös érdekek és közös értékek felismerése. Kisebbségi magyar sajtónk ügyének felelős intézői kezdetől fogva tárt kaput hagytak ez utóbbi lehetőségek számára. Nekünk nem semleges téma egy olyan kérdés sem, mely az ittélő népek közeledését és megértését érinti. Nem semleges mindaddig, amíg meg lesz a lehetőség arra, hogy őszinte és tárgyilagos véleményünket nyilváníthassuk és annak komoly mérlegelését illetékes helyről tapasztaljuk. A megértésnek ugyanis csak oly kétoldali tényezői vannak, mint mondjuk, akár-milyen komoly szerződésnek. A vélemények ki-cserélése mindig megelőzi a kölcsönös megegyezést, mert a megegyezés csakis így nevezhető kölcsönösnek.

Amennyire hivatott a napisajtó a közhangulat tolmácsolására és tárgyilagos bemutatására, legalább annyira elvárják tőle vezetőik és vezetettek, hogy a tömegek irányításának aktív szerepét is vállalja. Alapjában ez képezi a napisajtó létjogosultságát mindazok szemében, akik az utóbbi időben európaszerte az irányított sajtó vizein eveznek. Ez a helyzet azonban egyúttal azt is megvilágítja, hol keresendő sok, első benyomásra szokatlan hangú sajtóközlemény eredmény oka. Kisebbségi sajtónk a legmesszebbmenő figyelmet tanúsította és tanúsítja minden olyan alkalommal, amikor felsőbb szempontok hangoztatásakor, elvárják tőle a lojalitást és minden olyan ügy pártolását, mely megerősítheti a többségi és kisebbségi lakosság jóviszonyát.

Ez az oka annak, hogy a kisebbségi sajtófront, felelősségének tudatában, az egymásratorlódo események forgatagában nem kockáztat-hatja meg a korlátlan véleménynyilvánítás esz-méket erjesztő, minden időben tágabb perspektí-vákat nyitó sajtóműveleit, mert túlfűtött ér-zékenységgel korunkban mindenki inkább a vitakö-ző igazát s nem az embereken és dolgozon fe-lül álló humánumot és igazságot keresi.

Ellenértékül ezért az önkontrollért, joggal várhatjuk mindig a mérséklet és jogtisztélet

megnyilvánulását a másik oldalról. Bennünket csak úgy és akkor ismerhetnek meg igazán, ha tisztában vannak népi adottságainkkal és kultú-rális, gazdasági- és nem utolsó sorban egyház-érdekeltségeinknek oly arányú figyelmet és tisz-teletet szentelnek, amilyet tőlünk is hasonló vi-szonylatban elvárnak.

Ha valaki összegyűjtötte volna, vagy ezután összegyűjténé a kisebbségi publicisztika mér-vadó hiteles és az erdélyi magyarság lelkéből fakadó megnyilatkozásait, könnyen megállapíthat-ja, hogy szinte agályos elővigyázatossággal tar-tózkodtunk még a kifejezőmód atrocitásaitól is, annál inkább hasonló tettektől. Sokkal gyakrab-ban emlegettük jogos kívánságokat, mint — kö-veteléseket, sokkal gyakrabban használtuk a „könnyen orvosolható hiányok” vagy „igények” jelzőjét, mint például — a sérelmekét. Enyhébb jelzőkkel, a semmitmondásig lealacsonyodó fra-zeológiával élni már az emberies érzés és népi ön-tudat megcsúfolását jelentené. Igyekszünk úgy írni, hogy a félremagyarázás eshetőségét kikerü-ljük, de nem írhatunk úgy, hogy a kisebbségi tö-megek félreértését cserébe adjuk.

A magyar ember büszke volt és lesz igaz-mondására. Önmagunkról állítanánk ki szegény-ségi bizonyítványt, ha erről valamikor is lemón-danánk. De a magyar ember ugyanilyen szívós-sággal ragaszkodik népi életünk keresztény szel-leméhez s a keresztény szellem követelte emle-ke-dett nézőpontok alkalmazásához a nemzeti és faj-i különbségek áthidalásánál. Meggyőződé-

sünk, hogy a megértés útján nemcsak az áldozat, de az őszinteség is mérvadó. Ezért nem mond-hatunk le arról a reményről, hogy az igaz ke-resztény szellem erősödésével kimélyülnek azok a kapcsolatok is, amelyeket a békés együttmű-ködés és megértő közösségi munka érdekében a kisebbségi sajtó hivatott megvalósítani és erő-síteni.

Gompers, a híres amerikai munkásvezér, a háború alatt érdekes kijelentést tett egy szabad-közműves politikai összejövetelen. Az amerikai néphangulat ellenére ép akkor határozta el az Egyesült Államok akkori vezetői, hogy résztvesz-nék a világháborúban.

— Adjatok egy millió dollárt — mondotta Gompers — és egy év múlva a háborút ellenző munkástömegek is lelkesedni fognak a há-borúért...

Igy is történt. Amerika szabadnak mondott népe egy év múlva erőlyesen követelte a háborús beavatko-zást. Gompers az amerikai tömeghangulat e me-rész fordulatát a lepénzelt, úgynevezett szabad-sajtó minden irányító eszközeivel érte el. Se-gítségére volt ebben a tömegek tudatlansága is, legelőszörban pedig az, hogy a pénz szagára ki-halt egyes sajtómegnyilvánulásokból az őszin-teség.

Ez a riasztó példa is bizonyítja, mit jelent a lelkiismeretes, felelős sajtópolitika. És mit jelent, ha eltekintene a tőle...

A megértés útján addig is őszinte akarással küzdöttünk s nem monduk azzal újat, ha ki-jelentjük, hogy ezután is ez a szándék lesz min-den tollvonásunk rugója. Az őszintesémmel is, s tapintatosságommal is...
Kulcsár Kálmán.

Gafencu Londonban kihallgatáson fogadta az amerikai, lengyel és görög követet

Az angol sajtó nagy jelentőséget tulajdonít a külügyminiszter londoni tárgyalásainak. Szerdán Párisba utazik Gafencu külügyminiszter

Londonból jelentik: Gafencu külügyminisz-ter londoni látogatása ma az európai külpoliti-ka egyik legfontosabb eseménye és minden ál-

villásreggeli adott Gafencu tiszteletére és ezen a villásreggeli többek között Chamberlain mi-niszterelnök is résztvett. Ott voltak a tengeré-szeti, kereskedelmi és pénzügyminiszter, Chur-chill, Eden, Attlee, Vansittart, Buttler és még számosan.

Gafencu Chamberlain és Halifax között fog-lalt helyet

és a villásreggeli után hosszas megbeszélést folytatott a kormány több tagjával, majd pedig Edennel, Churchillal és Attleeeval tanácskozott. Az asztalnál a legbarátságosabb hangulat volt észlelhető. A megjelentek el voltak ragadtatva a román külügyminiszter személyétől. Délután 4 órakor Gafencu Chamberlain és Halifax fogad-ta. Ezt követőleg tanácskozás volt, amelybe Ty-leát is bevonták.

Este lord Lloyd of Dolobran, a brit nagyta-nács elnöke diszebedét adott a Claridge szálló-ban Gafencu tiszteletére és a meghívottak között ott volt Halifax lord és felesége, a kereskedelmi miniszter nejevel, Tilea követ és felesége, lord Snell, Archibald Sinclair, Alexander Cadogan, a katonai légihaderő parancsnoka és a nagy lapok főszerkesztői és tulajdonosai. A diszebed után Gafencu a román követség palotájában levő la-kására tért vissza.

GYÖRGY KIRALY KIHALLGATÁSON FOGADTA GAFENCUT

Kedden délelőtt Gafencu külügyminiszter a londoni román követségen kihallgatáson fogadta Kennedyt, az Egyesült Államok nagykövetét, va-lamint Racsinszky lengyel nagykövetet és Silo-

lamban feszült érdeklődéssel figyelik a minisz-ter tanácskozását az angol államférfiakkal.

Hétfőn délelőtt a román külügyminiszter egész sor bizalmas megbeszélést folytatott kü-lönböző személyiségekkel, délelőtt 11 órakor pe-dig a külügyi hivatalban Halifax lorddal tanács-kozott és ezen a megbeszélésen Tilea londoni ro-mán követ is résztvett. Fél 2 órakor Halifax lord

pulos görög követet. Ezután a külügyminiszter a Buckingham-palotába hajtatott, ahol

György angol király különkijelentéssel fogadta.

A kihallgatás hosszabb ideig tartott és utána a király és a királyné villásreggelin látta vendéggül Gafencu Grigore külügyminisztert, valamint Tilea nagykövetet és feleségét. A villásreggeli után a külügyminiszter a külügyi hivatalba ment, hogy ott folytassa megbeszéléseit Halifax lord külügyminiszterrel. Délután öt órakor Rüsdi Arras török meghatalmazott miniszter teát adott Gafencu tiszteletére és azon az angol kormány tagjai, valamint a diplomáciai kar több tagja jelent meg.

Este nyolc órakor Tilea londoni nagykövet adott estebédet Gafencu tiszteletére. Jelenvoltak ezen Halifax külügyminiszter, De Olivera brazil követ, a diplomáciai testület dékánja, Corbin francia nagykövet, Stenhepe lord, az angol admirális első lordja, lord Plymouth, Stempill lord, Hoare Belisha hadügyminiszter, Winston Churchill, Walter Elliot, Atlee őrnagy, Robert Wansittart, Cadogan lord külügyi államtitkár, Robert Hudson államtitkár, valamint több angol előkelőség és nagyparas.

KÉT NAPOT TÖLT PÁRISBAN A KÜLÜGYMINISZTER

Az angol sajtó számos cikkben foglalkozik Gafencu londoni látogatásával. Valamennyi lap egyhanguan kiemeli Gafencu kiváló képességeit és megállapítja, hogy milyen fontos szerepet játszik a mai Románia történetében.

Gafencu londoni látogatásával kapcsolatban a Reuter-ügynökség ezeket írja: A hétfői tárgyalások alapján megállapítható, hogy azok elégséges eredménnyel jártak. Gazdasági kérdéseket még nem érintettek, mert ezekre később kerül majd sor. A távirati ügynökség diplomáciai levelezője úgy tudja, hogy a hétfői tárgyalások során megbeszéltek az európai helyzetet különös tekintettel a balkáni államok magatartására, valamint az angol-francia-román viszonyt. Gafencu közölte Halifax lorddal benyomását a Beck külügyminiszterrel történt megbeszélésein és a berlini tárgyalások után.

Gafencu külügyminiszter szerdán este érkezik a francia fővárosba. Az eddigi jelentések szerint Gafencu két napot tölt Párisban és pénteken utazik el onnan. A román külügyminiszter tiszteletére nagyszabású ünnepségeket rendez a francia kormány.

A román gazdasági bizottság, amelyet Marian, a nemzetgazdasági miniszterium vezérigazgatója vezet, Berlinbe érkezett, hogy tárgyalásokat kezdjen mértékadó tényezőkkel a cseh és morva protektorátussal kapcsolatban előállott helyzetről. A megbeszélés tárgyát a két ország közötti kereskedelmi kapcsolatok képezik.

Nemzeti gárda alakul az ujjászületés arcvonala keretében

Őfelsége az uralkodó rendeletét írta alá a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának keretében megalkotandó nemzeti gárda működéséről. A nemzeti gárda feladata, hogy népszerűsítse a front politikáját, amely legfőbb céljával a nemzeti összetartás eszméjén keresztül a haza felemelését, a család meg erősítését, az ősi hit ápolását, a munka megbecsülését, végül pedig a trón és a haza iránti áldozatkészség megnyilatkozását tűzte ki. A nemzeti gárdák egyik fontos tevékenysége az lesz, hogy a nemzeti ujjászületés frontjának szervezeteit az or-

A román termékek jó piacot találhatnak Angliában

A bucurestibe érkezett brit delegáció tagjainak érdekes nyilatkozatai

Sir Frederik Leith Ross, az angol gazdasági bizottság vezetője, aki hétfőn érkezett Bucurestibe, intervjut adott az Argus és a Timpul szerkesztőknek. A nyilatkozat így hangzik:

— Az angol bizottságnak Bucurestibe érkezése nem az utolsó órákban történt elhatározások következménye. A gazdasági bizottság kiküldését már múlt év novemberében elhatározták abból az alkalomból, amikor Őfelsége II. Carol király Londonban tartózkodott. A bizottság feladata az lesz, hogy elmélyítse Anglia és Románia között a kereskedelmi és gazdasági összeköttetést. Az angol-román külkereskedelemlételem utjában álló minden akadályt el kell távolítani. Azt hiszem, — folytatta Leith Ross —, hogy ezek az akadályok csak technikai természetűek és egy kis jóakarattal megszüntethetők. Tudom, hogy az önk termékei drágábbak a világgiacon árnál és azt is elismerem, hogy Románia újabb áldozatokat nem hozhat, mert ezek az áldozatok magukkal hoznák a román termelők életszínvonalának csökkentését. Eppen ezért megoldást kell találnunk. Ami az angol termékek Romániába való bevitelét illeti, szintén megoldást fogunk találni egy olyan fizetési egyezmény kidolgozásával, amely nem fogja drágítani az árukat. Husz év óta figyelem Románia gazdasági tevékenységét, de csak ma érzektem első ízben román területre. Amikor a vonat áthaladt Erdélyen és az alföldön, egész otthonosan éreztem magam, mert a vidék rendkívül hasonló Skóciához.

John Aslam angol képviselő, a Bucurestibe érkezett angol bizottság tagja, a Semnalul című lapnak nyilatkozott a két ország közötti gazdasági kapcsolatokról és a jövőbeni tervekről. Az angol képviselő többek között ezeket mondta: — Ha mindkét részről jóakarattal folytatjuk elmúlt évi politikánkat, biztos alapon nyugvó kereskedelmi egyezményt sikerül kötni. Meg vagyok győződve róla, hogy

Anglia minél szorosabb gazdasági kapcsolatot akar teremteni Romániával és hiszem, hogy Románia hasonlóképpen gon-

dolkozik. A most folyó tárgyalások során meg fogjuk találni a megegyezéshez vezető utat. Miután olyan gazdasági közösséget képviselünk, amelynek óhaja, hogy a romániai textil exportot növelje, tudom azonban azt is, hogy eredményt csak akkor fogunk elérni, ha mi angolok, minél nagyobb mennyiségű árut fogunk importálni Romániából. A kereskedelmi forgalom ma nem lehet egyirányú. Hiszem hogy Romániának nagy lehetőségei vannak és termékei, főleg élelmiszerei, jó piacot találhatnak Nagybritanniában.

A román fővárosban időző angol bizottság tagjai a tegnapi és a mai nap folyamán behatárolt tárgyalásokat folytattak a fővárosi kereskedelmi és gazdasági életének több számottevő egységével. Érintkezést kerestek azokkal a vállalatokkal, amelyek a behozatal és kivitel terén Angliával összeköttetésben állnak. A megbeszélések folyamán meghallgatták az összes panaszokat és a bizottság tagjai mindent igyekeznek elkövetni annak érdekében, hogy a jelenlegi kapcsolatokat zavaró akadályokat kiküszöböljék. A tárgyalások még néhány napot vesznek igénybe és hivatalos helyen kijelentik hogy

angol részről mindent elkövetnek, hogy a két ország közötti normális kereskedelmi és gazdasági viszonyt helyreállítsák.

Ennek érdekében a román kereskedőknek az angol piacokon egész sor könnyítéseket és kedvezményeket biztosítanak. A romániai nagyipar és pénzügyi képviselői szerdán villásreggelit adnak az angol küldöttség tiszteletére.

Az angol sajtó a brit delegáció bucurestii útjával kapcsolatban leszögezi, hogy a tárgyalásokat folytató bizottságnak nincsen szándéka a román kereskedelmi egyezményt kötni Romániával, hanem megtalálni azokat a módokat, amelyek lehetővé teszik az angol-román viszony belterjesztésének kihasználását. Így többek között tanulmányozni fogják a romániai piacon való technikai együttműködés lehetőségét. Ezzel kapcsolatban idejében felvették az érintkezést egyes gyapotszövő üzemekkel és más angol ipari központokkal, amelyek hajlandók a romániai gazdasági kincseknek kiaknázásában résztvenni. Nagy jelentősége van annak a körülménynek is, hogy az angol tőke résztvesz a román ipari életben. Így például a román petróleumiparban összesen ötmilliárd lei van befektetve. Az angolok részéről a lehetőségek nagyobbak és Romániának nemcsak a pénzügyi segítségére van szüksége, hanem hidak, kikötők, gabonarakarok utak és hajók építéséhez szükséges technikai segítségnyújtásra is.

Leith Ross az angol kormány első gazdasági tanácsadója a Reuter iroda levelezője előtt tett nyilatkozatában bucurestii útjával kapcsolatban kijelentette, hogy feladata az angol-román kereskedelem növelése és bizonyos pénzügyi, valamint műszaki nehézségek elsimítása. A legutóbbi pénzügyi egyezmény fejlesztette az Angliába irányuló román kivitel, de nem vált be ellenkező vonatkozásban és ezért új egyezményre van szükség. Az angol kivitel fokozható a román kőművek fejlesztésével, főként pedig kiviteli hitelek nyújtása által. Angliát a Romániának nyújtott szavatosság következtében igen közelről érinti a román fegyverek kérdése is, amelyet tökéletesíteni kíván.

Fasiszta államcsiny Bolíviában

Busch, Bolívia köztársasági elnöke tegnap meglepetésszerűen államcsinyt hajtott végre. Megszüntette az alkotmányt, feloszlatta a parlamentet és érvénytelennek jelentett ki minden törvényt. Az elnök intézkedésével Bolívia totális állammá vált. Az erről kiadott rendelkezéseket az állam veszedelmes politikai helyzetével indokolják. A közlemény megállapítja, hogy a bolíviai kormány nem követ szélsőséges politikát és kizárólag Bolívia nemzeti érdekeit tartja szem előtt.

Németország magyarországi zsidó mérnököket alkalmaz

A nagy ipari termelés mérnökhányi idézett el

Budapestről jelentik: A délutáni lapok azt a rendkívül érdekes értesülést közlik, hogy az utóbbi időben egyre több zsidó mérnök megy Magyarországból Németországba. Németországban ugyanis a zsidó mérnököket legutóbb reaktiválták, mert az ipari munka állandóan újabb mérnöki tömegek beállítását teszi szükségessé és nemrég több, mint

800 mérnököt kerestek Németországban sürgős elhelyezkedésre.

Az első számú magyar zsidótörvény életbeléptetése következtében állatalanná lett magyar zsidó mérnökök levélben érdeklődtek Németországban és azt a választ kapták, hogy jelentkezzenek azonnal a szakcégeknél és

nyomban kaphatnak elhelyezkedést, megfelelő fizetéssel.

Különösen az ütéptésben, gép- és elektróiparban van nagy kereslet és itt már több magyarországi zsidó mérnöknek sikerült jól elhelyezkednie.

A budapesti lapok munkatársai érdeklődtek a magánmérnökök országos szövetségénél és ott azt a felvilágosítást kapták, hogy szintén tudnak arról, miszerint Németországban reaktiválták a zsidó mérnököket, sőt tudnak arról is, hogy

zsidó vallású magyar mérnökök is dolgoznak egyes nagyobb gyárakban,

akiket különösen Berlinben és Hamburgban alkalmaztak. Magánértesülések szerint újabban is történt több zsidó mérnöki elhelyezkedés Németországban.

A francia és angol nagykövet visszatérését Berlinbe a helyzet egyhülésének lehet tekinteni

Hatalmas érdeklődés előzi meg Hitler pénteki beszédét, amelyet a rádió is közvetít. Nagyjelentőségű diplomáciai tárgyalások Párisban. Angliában mégis bevezetik az általános védkötelezettséget

Berlinből jelentik: Nemzetközi politikai körökben nagy érdeklődés előzi meg Hitler birodalmi vezér pénteki, április 28-iki beszédét, amelyben Rooseveltnek, az Egyesült Államok elnökének legújabb felhívására ad választ. A beszédet valamennyi német adóállomás közvetíti. A Reichstag összehívásával kapcsolatban főbbels dr. propagandaügyi miniszter a gazdasági és közoktatásügyi miniszterrel egyetemben felhívást tett közzé. A felhívás közli, hogy Hitler kancellár április 28-iki beszéde a Reichstag képviselői előtt déli 12 óra körül kezdődik és azt a gyárakban és üzemekben dolgozó munkásság külön e célra felszerelt hangszórókon hallgatja.

A beszéd valószínűleg másfélórát vesz igénybe

és hogy azt minden német alkalmazott meghallgathassa, az üzleteket erre az időre bezárják és az iskolákban a tanítás szünetel.

Göring tábornoknak a Reichstag ülését összehívó rendelete kimondja, hogy a gyűlésnek egyetlen pontja:

A kormány nyilatkozatának meghallgatása. Ez alkalommal történik meg első ízben, hogy a birodalmi gyűlésen a Memel-vidék, valamint a cseh és morva protektorátus képviselői is megjelennek. A képviselőkön kívül az ülésre hat-száz főből álló hallgatóság, közöttük kétszáz újságíró és a diplomáciai testület tagjai is be-bocsátást nyernek.

HENDERSON BERLINBE VALÓ VISSZATÉRÉSE A HELYZET ENYHÜLÉSÉT JELENTI

Henderson berlini angol nagykövet állomáshelyére való visszaérkezését londoni megítélés szerint a feszültség lényegesen enyhült Németország és Nagybritannia között. Hasonló jelenségek észlelhetők Berlinben is az utolsó 24 órában. Minthogy hír szerint a francia kormány is hasonló lépésekre határozta el magát, Berlinben egy intézkedtek, hogy a londoni német nagyköveten kívül a párisi nagykövet is térjen vissza állomáshelyére. A német nagykövet állítólag már ma megérkezett Londonba. Coulondre berlini francia nagykövet rövidesen ismét elfoglalja állomáshelyét.

Henderson berlini angol nagykövet Hitlerrel való találkozása alkalmával részletesen ismerteti fogja a német kancellárral a brit-francia-orosz katonai megállapodást. A katonai szerződés nem irányul egyetlen ország ellen sem és célja az erőszakos cselekmények magakadályozása.

CHAMBERLAIN ÜZENETE HITLERHEZ

Az United Press értesülése szerint Henderson berlini angol nagykövet Chamberlain személyes üzenetét vitte Berlinbe Hitler kancellárnak. Az üzenet állítólag a következőket tartalmazza:

Az angol kormány elsősorban újból kifejezésre juttatja azt a meggyőződését, hogy minden európai kérdést békés úton, tárgyalásokkal lehet megoldani. Roosevelt üzenete rendkívül kedvező alkalmat adott a béke biztosítására és Anglia reméli, hogy Hitler nem utasítja vissza kurtán a köztársasági elnök javaslatát. Anglia kész ellenállni minden olyan törekvésnek, amelynek célja az, hogy Európát az erőszak hatalmába hajtsák. Az angol közvéleményben egyre jobban megértésre talál az általános hadkötelezettség bevezetésének gondolata és az angol kormány nem áll majd módjában adott esetben továbbra is elutasítani a birodalmi véderő átszervezésére vonatkozó tervet.

A Daily Telegraph berlini levelezője szerint Henderson angol nagykövet részletesen tájékoztatni fogja a német kormányt az angol kormány szándékairól abban az esetben, ha a terjesztési törekvések tovább folytatódnak. Ha a német kormány jó szándékát kívánja dokumentálni az európai béke érdekében — követeli majd Henderson —, akkor vonja vissza a német önkénteseket Spanyolországból, hívja vissza a német flottát a spanyol vizekről, szüntesse be az angolelleses hadjáratot és csökkentse le a német

hadsereg létszámát. Mindezek ellenében — írja a Daily Telegraph — az angol kormány nem zárkózik el a kérdések békés megbeszélése elől, de ennek előfeltételét a fenti követelések teljesítése képezi. A javaslatok visszautasítása esetén Anglia kénytelen lenne az általános védkötelezettséget bevezetni.

A FRANCIA NAGYKÖVET IS VISSZATÉR BERLINBE

Coulondre berlini francia nagykövetnek állomáshelyére való visszatérése, a Republique szerint nem különösebb jelentőségű. A francia kormány úgy véli, hogy a jelenlegi feszült helyzetben célszerű, hogy Franciaország nagykövete állomáshelyén tartózkodjék. — A Petit Parisien szerint Coulondre visszatérése nem jelenti azt, hogy francia részről hajlandók lennének elismerni a cseh és morva protektorátust. — A Jour szerint a berlini angol nagykövet bizonyos felvilágosításokat fog nyújtani a német kormánynak a folyamatban levő angol-szovjet tárgyalásokról. Londonban úgy tudják, hogy Hitler pénteken igen erőlesen szembe fog szállni az angol-szovjet tárgyalásokkal és közölni fogja, hogy egy angol-szovjet szerződés megkötését Németország ellenséges tőnynek minősítendő és azonnal megtorló rendszabályokat tenne jogossá.

Előtérben az angol általános védkötelezettség

Hivatalos amerikai körökben azt hiszik, hogy Roosevelt elnök nem dönt addig a berlini amerikai nagykövet visszatéréséről, amíg nem lesz birtokában Hitler kancellár válaszanak. Diplomáciai körökben azt hiszik, hogy Hitler gazdasági és gyarmati követelések kielégítését kívánja és ha ez megtörtént, akkor ad biztosítékot a támadás kizárására nézve. Ugyanezen körök meg vannak győződve arról, hogy Roosevelt nem hagyja félrevezetni magát ilyen módon, mert politikailag lehetetlen, hogy Angliát és Franciaországot egyoldalú engedmények nyújtására rábírja.

A Times tegnapi számának vezércikke ezeket írja: Ugy látszik, hogy

a kormány tagjainak túlnyomó többsége elvben elismeri a kötelező katonai szolgálat bevezetésének szükségességét.

Még azok is, akik az önkéntes szolgálat hívei, annak a véleménynek adtak kifejezést, hogy

szakítani kell a régi hagyományokkal és az ország lakosságát új hatalmas erőfeszítés elé kell állítani, hogy a kormány külpolitikája ilyen nagy nyomatekű támogatást kapjon. Nem lehet ugyan megfélekedni arról, hogy a kormány ígéretet tett, amely szerint béke idején nem fogja a kötelező katonai szolgálatot bevezetni, azonban a többségi képviselők megállapítása szerint

az Anglia által nyújtott szavatosságok megsokszorozták Nagybritannia katonai kötelezettségeit

és a mai feszült viszonyokat nem lehet békés állapotnak tekinteni. A munkáspárt vezetői sem rokonszenveznek a toborzási rendszerrel, ez azonban nem jelenti azt, hogy a párt tagjainak is ez a véleménye, de az események hatása alatt bizonyára megváltozik ez a felfogás is.

Az Anglia által nyújtott szavatosságok megsokszorozták Nagybritannia katonai kötelezettségeit

és a mai feszült viszonyokat nem lehet békés állapotnak tekinteni. A munkáspárt vezetői sem rokonszenveznek a toborzási rendszerrel, ez azonban nem jelenti azt, hogy a párt tagjainak is ez a véleménye, de az események hatása alatt bizonyára megváltozik ez a felfogás is.

Kolozsvárt harmincegy ügyvédet töröltek a kamarából

A töröltek egy része az ügyvédséggel össze nem egyeztethető tevékenységet fejtett ki

Kolozsvárról jelentik: Az ügyvédi kamara tanácsa az elmúlt nap ülést tartott és ennek során 26 ügyvédet és gyakorlóügyvédet törölt a kamara tagjainak sorából. A törölés oka az, hogy ezek az ügyvédek nem tartották be a kamarai szabályzatot, vagy olyan tevékenységet fejtettek ki, amely nem egyeztethető össze az ügyvédi hivatással.

A törölt tagok között szerepelnek a következők: Victor C. Simu, Zoe Porutiu, Ioan Stoica, Alexandru Fiscuti, Stroe B. Vasile, Ilie Colhou, Titus Onisor, Alexandru Gherman, Caius Olariu, Corneliu Rumceanu, Silviu Negrutiu, Matinca Isabela,

Suciu V. Zenovia, Alexandru B. Hodos, Victor Rusu, Ioan C. Cupas, Vasile Moldovan, Vasile Vuscan, Teodor Codreanu, Ioan Bulgar és Marin Sárbu.

A kamarai tanács ülése foglalkozott azoknak az ügyvédeknek a helyzetével is, akiket bíróknak, vagy köztisztviselőknek neveztek ki. A tanács ezeket is törölte a kamara tagjainak sorából. Így Flaviu Domide, Florina P. Balasiu, Mihai Berindeanu, Ioan Farc és Ioachim Lobont a jövőben nem folytathatnak ügyvédi gyakorlatot. Összesen tehát 31 tagját törölte a kamara.

A nagyvezérkar rendeletben szabályozza, hogy kiknek nem kell bevonulniuk a csapatösszevonásokra

A nagyvezérkar tudomására hozza az otthon levő tartalékos tiszteknek, altiszteknek és legény-ségbeli állományoknak, hogy

amennyiben május elseje után ebben az évben lesznek még kiképző csapatösszevonások,

a felmentés vagy a bevonulás elhalasztását a következők részére engedélyezik:

1. Fel vannak mentve a tagjai, akik a külföldi követségeken vagy konzulátusokon tartózkodnak.
2. Nem tartoznak bevonulni a posta, távirat és vasút felmentett alkalmazottjai, a fogházőrök, a Straja Tarii (országőrök) kiképzését végző tartalékos tiszték és altiszték közül a Straja Tarii parancsnoka, az utbaigazító központok parancsnokai (Breaza, Sepsiszentgyörgy és Predeal), a tartományi parancsnokok és a

tartományi légiók parancsnokai, valamint irányítói. A külföldi tanulmányokat végző diákok kötelesek azon intézetek igazolását, ahol tanulnak bemutatni az illetékes konzulátusnak látta-mozás végett, valamint azok, akiket az állam külföldi kiküldetéssel bízott meg. Ezeknek be kell mutatniuk a kiküldő hatóság igazolását.

3. Elhalasztják a bevonulást kivételesen, de ugyanazon év folyamán csak egy ízben, azok részére, akik a gyakorlatok ideje alatt betegek és ezt az illetékes ezred orvosa igazolja, ha pedig ez nem lehetséges, akkor az a helyorségi katonarész kell, hogy igazolja betegségét, amelynek területén az illető lakik. Minden felmentési vagy halasztási kérvény az illetékes hadtestparancsnokhoz intézendők. Az olyan kérvényt, amelyet egyenesen a nagyvezérkarhoz, vagy a nemzetvédelmi minisztériumhoz intéznek, nem veszik figyelembe.

Tipusok a villamoson

Mióta a technika vívmányainak behódoltam és leszálltam az apostolok lovairól, hogy felszálljak a villamosra, azóta arra a meggyőződésére jutottam, hogy a villamoson elsősorban emberek utaznak (habár a csirkék, libák, rucák, pulykák sem hiányoznak). És mivel a villamosozók éppen úgy nem egyformák, mint teszem fel az utazó csirkék meg rucák, bátorodom bemutatni egy pár villamosozót, egyszersmind bocsánatot kérek a leirandó személyektől.

A fehér-sárga villamosra már felkapaszkodtak mind. A kalauz az ajtóban állt és ha magas a lépcső, felrúgta a gömbölyű hölgyeket és urakat. Ezek, vagy azt mondták, hogy merszi, vagy pedig feljajdultak. Ki mennyire érzékeny.

Már az utolsó utas is a peronon fujja ki a felszállás fáradsalmait. A jegyszedő a kocsijában megküz egy lelőgő szíjjal, mire megszólal egy csengő, megszólal egy másik csengő és a villamos szép lassan elindul.

De erre egy üvöltés hallatszik az egyik uccából és egy rohanó ember szidja a villamost.

Vajjon miért? Ó, kitudná megmondani, mi minden rejlik a lélek mélyében? És mivel senki se tudja megmondani, a villamos lassan, de biztosan folytatja utját.

Néha, ha a jegyszedő ilyen üvöltést hall, meghúzza a lelőgő szíjját, a villamos megáll, a villamosban sikoltanak és az üvöltő ember diadalmas mosollyal felkecmereedik a villamosra.

Nézzünk egy kicsit körül, kik ülnek bent a villamosban? Először is meglátjuk a sajtó szerelmest, az újságolvasót. Újágólvásó úr nem törődik azzal, hogy mi történik körülötte. Teljesen belemélyed a lap szenzációs cikkeibe. Mozdulatlanul ül, szinte meg lehetne mintázni. Csak néha mozdul a keze. Lapozgat az újságban, kifordítja, összehajtja és tovább olvas.

Aztán egyszer csak felugrik és ijedten kérdezi:

— Tul vagyunk a Márián?

Mikor megnyugtatták, hogy a színházhoz közeledünk, leugrik a robozó villamosról és szalad visszafelé.

A villamos másik újságolvasójának van két holdja. Ugy keringenek körülötte, mint a hold a föld körül. Jobbra-balra szimatolnak, ha látnak egy érdekes cikket rávetik magukat és mohón olvassák.

Az állampolgársági jegyzékből kimaradottak összeírása megkezdődött a telekbiróságokon

Megírta a Déli Hírlap, hogy a belügyminiszter rendelete értelmében összeírják mindazokat, akik annak idején az állampolgársági névjegyzékből valamely ok miatt kimaradtak. Temesvárott az erre vonatkozó összeírás már megkezdődött. Mindazok, akiknek az állampolgárságra való igényjogosultságuk van, azonban 1924-ben vagy elmulasztották a jelentkezést, vagy pedig alaki okokból nem kerültek bele az állampolgárok névjegyzékébe,

városrésziük telekbiróságánál jelentkezzenek.

Az érdekeltek a jelentkezésnél a következő okmányokat kötelesek bemutatni: 1. születési bizonyítvány, 2. igazolvány, hogy 1918. december 1-én a mai Románia területén levő községek valamelyikében állandó lakhellyel és illetőséggel bírtak, 3. a katonai kötelezettség elvégzéséről szóló igazolvány, 4. igazolvány, hogy sem nem repatriáltak, sem pedig a külföldi állampolgársággal bíró egyének jegyzékében nem szerepel, 5. fényképes személyazonossági igazolvány, 8. a népesedési hivatal igazolványa, hogy az illető mióta lakik Temesvárott.

Néha behajtkák az újság egyik sarkát, hogy lássák, mi van ott.

— Megengedi uram?

Az úr nem szól semmit, de ők tovább olvasnak. Felágaskodnak, leguggolnak és kiolvassák az egész újságot.

Látod kedves olvasom azt a molettnek nevezett gömbölyű hölgyet és előtte a két bús férfit?

Ennek a története a következő: a két bús férfi vidáman beszélgetett, de jött a gömbölyű hölgy és azt mondta bájos mosollyal:

— Szabad!?

És szeme harciasan szikrázott. A két férfi felállt és azóta néznek olyan bús ábrázattal a világra.

A városi szegényügy új rendezése folytán közele háromszáz ellátatlan marad segély nélkül

Keddén napsütés örvendeztette az embereket és a magasságból érkező aranyszínű ragyogás vidámitól hatott a szívekre. Mégis, mégis kétszáznyolcvan szegény ember nem tudott örülni a szép időnek és a langyossá vált levegőben is didergett. Kétszáznyolcvan szegény ember, egy csomó öreg férfi, egy sereg öreg asszony siró szemmel, könnytel szántott bus arcúval állott a város öt telekbirósága előtt és elborultan nézte rancos tenyerét, amelybe ezáltal nem tettek bele a havonként kapott városi segélyt.

Ezek a szegény emberek valamikor jómódúak, vagy jó keresetűek voltak. Vannak köztük hajdani vendéglősök, iparosok, intellektuálisok, vagy ilyeneknek özvegyei. Annak idején adójukkal hozzájárultak a város felvirágoztatásához. Később önhibájukon kívül elszegényedtek és a várostól állandó támogatást kaptak. Nem nagy támogatás volt ez, néhány száz lei havonta, de nagy összeg azoknak, akiknek semmijük sincsen. Az új költségvetési esztendő megkezdése előtt felülvizsgálták a segélyezették vévsorát és a Belvárosban húsz, a Gyárvárosban száz-tizenny, az Erzsébetvárosban hatvanhét, a Jó-

Végül is ne feledkezzünk meg a potyautasról. Este félkilenc van, sötétség uralkodik már. villamosban égnek a lámpák, de kint a peronon sötétség van. Potyautasunk az előző peronon áll a kocsivezető mellett a sötétben. A jegyszedő kópog egy párszor az ajtón, de nem lát senkit, a potyautas a gép mellé húzódott. De mindenféle potyázásnak vége szokott lenni. A végállomásra közeledünk. A jegyszedő kimegy a kocsivezetőhöz és meg látja potyautasunkat.

— Fizetett már?

— Nézze mindjárt a végén vagyunk. Hagyját most már.

— Fizetsz gazember?

És mivel a gazember nem fizet, megáll a más különben üres villamos. A jegyszedő meg a kocsivezető viribus unitus letuszkolják a nem fizető utast, aki még most is könyörög.

A kocsivezető cseppet és a villamos továbbszalad a végállomás felé.

(Részlet Bertó)

zsefvárosban hatvanhét és a Mehalában tizen-nyolc nevet töröltek.

Hogyan? Miért? A város szegényei eddig havonta száz és ötszáz lei közötti segélyeket kaptak. A magasabb összegekben kevesen és csak kivételesen részesültek. A város vezetősége megtalálta, hogy a száz-százötven leies támogatata kevés és elhatározta ennek a felemelését. A egyes kerületek szegénygondozónói, akik a telekbiróságok mellett működnek, megbízást kaptak, hogy a szegények jegyzékében szereplő egyének anyagi viszonyát vizsgálják meg: van városi támogatáson kívül egyéb járandóságuk valahol, vannak-e olyan rokonok, akikről esetleg támogatást várhatnak? Készültek a jelentések és ezek alapján történt a városi segélyezették ügyének új elrendezése. Az elrendezés akként történt, hogy a száz-százötven leies segélyt ket főlemelték kétszáz leire, az ennél magasabbat azonban lecsökkentették kétszáz leire és csak nagyon méltánylást érdemlő esetekben irtak elő egyeseknek havi háromszáz lei támogatást. A városi segélynek ugyanegy szintre hozása azonban szükségessé tette egyes személyeknek a jegyzékből való törlését. Ennek eredménye az, hogy két száznyolcvan szegény ember — férfiak és nők — mostantól fogva városi segély nélkül maradt. Ezek eddig évente hozzávetőlegesen háromszáz ezer lei segélyt kaptak.

Románul, magyar, németül és szerbül egy képpen panaszkodnak a segélyezésből kimaradtak. Magyarazzák nekik, hogy szükség volt az újrendezésre és arra, hogy egyesektől megvonják a segélyt, hogy havi kétszáz leit adhassanak azoknak, akiknek eddig csak száz-százötven volt. Hallgatják, hallgatják a csitító, vigasztaló magyarázatot és könnyek között motyogják:

— Igen, igen, de miért vagyok éppen én azok között, akikről a város többé nem gondoskodik? Miből veszem ezentúl a kenyeret?...

fontos érdeke, hogy ennek a jelentkezésnek eleget tegyenek.

A kormány elhatározott szándéka, hogy az állampolgárságok ügyét teljesen rendezze.

Az idei szezon leggrandiózusabb filmsikere!

A bucarestii Capitol-mozgó húsvéti szenzációja! A francia filmgyártás büszkesége, 100 legnagyobb sztárral

Sanghai dráma

Részletek az 1938-as japán bombázásról, G. W. Pabst rendezésében. Főszerepben: INKIJINOFF — LOUIS JOUVET
A legérdekesebb és legtekélyesebb keleti tárgyú filmek, amely az igazi valóságban tárja elénk Kinát, az ő titokzatos misztikumával

PREMIER csütörtökön a SCALABAN Szerdán utóljára TARA KANOVA

Evangelium előtt

Égi villám, égi üszök
Egése ajkunkat most tisztára,
S holtzürke lelkek gyünruháját
Engedd levetni, ha csak egy órára,
Mig hirdeted köztünk Szent Igédet,
Adj uram szárnyat minden szent beszédnek.
Add szavainknak az orgona hangját,
Hogy hallják, mint a teli szél sikolyát;
Minden zugó vihárt tulkiáltson,
Emberi zörejt, zenét, zenétlen hangját.
Szórd igédet gyújtogató kedveddel,
Hogy fölfigyeljen rá minden gyarló ember.
Hívjon Uram igéd e hatalmas öröme
Szent ajkadon szóló égi csemetyűje,
Örök-ékes vágyunk, s lelkiünk vig zenéje:
„Kenyer — Krisztus teste vár,
S bor, a — vére!”

TÖRÖK ILONKA.

Amerika „semlegessége” a kongresszus előtt

Harcok a semlegességi törvény szigorítása és enyhítése körül A háború és béke kérdése felett dönt Amerika

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok elnöke egyik legutóbbi sajtókonferenciáján, mint erről beszámoltam, félre nem érthető világossággal bejelentette, hogy a kormány megindítja a harcot a híres semlegességi törvény ellen. A bejelentést rövidesen követte egy törvényjavaslat, amelyet Pittmann nevadai szenátor, a szenátus külügyi bizottságának elnöke terjesztett a törvényhozás elé. A hónapok óta lappangó küzdelem tehát a kongresszus elé került és ezzel döntő stádiumba jutott.

A hac kimenetele döntő lehet az USA külpolitikájára és így az egész világot érdekli.

Miről folyik a vita, mik a kilátásai, kik a szereplői és milyen erők határozzák meg végső ki-fejlesztését?

A TÖRVÉNY CÉLJA

Az érvényben lévő semlegességi törvény, amely egy korábbi törvényt módosított, 1937. május 1-én lépett életbe. Legelső célja az volt, hogy a spanyol polgárháború bonyodalmaival távolítsa az Egyesült Államokat.

Több szakaszból áll, de két első cikkelye a döntő.

Az első szakasz feljogosítja az elnököt, hogy amennyiben két idegen hatalom között háború folyik megtiltsa, hogy az Egyesült Államok gyárai hadianyagot, municiót szállítsanak ezeknek a hadviselő országoknak.

A második szakasz pedig jogot ad az ellenzéknek, hogy az első szakaszban érintett proklamáció után, tehát ha már az Egyesült Államok kimondta az embargót a hadianyagszállításra, egy további proklamációval általában megtiltsa amerikai hajóknak, hogy noha szigorúan hadianyagnak nem nevezhető, de az elnök által külön listába foglalható cikkeket szállítsanak a hadviselő országoknak.

Az egymással háborúskodó országokkal egyenlő elbírálás alá veszi a törvény egy ország polgárháborúban szembenálló pártjait, ha az elnök elbírálása szerint a polgárháború olyan méretű, hogy a semlegességi törvény alkalmazása szükségesnek mutatkozik ahhoz, hogy az Egyesült Államokat távolítsa a bonyodalmaiktól.

A törvény megalkotóinak elgondolása az volt, hogy amennyiben az USA hadianyagot szállít, a hadviselő felek könnyen megtörpédozhatják az ilyen amerikai hajókat de megtámadhatják azokat is, amelyek nem kimondott hadianyagot, hanem a hadviseléshez szükséges nyersanyagokat vagy élelmiszereket szállítanak. És abban az esetben Amerika abba a súlyos dilemmába kerülhet, hogy vagy elégtételt követeljen ezért a támadásért és ezzel belebonyolódjék esetleg maga is a háborúba, vagy pedig eltűrje, hogy hajóit büntetlenül elüllyesztik...

A Lusitania esete még nagyon élénken él az amerikai közvélemény emlékében és általában tudják, hogy milyen döntő szerepe volt az amerikai háborús közvélemény kialakulásában annak, hogy a Lusitanián amerikai állampolgárok is odavesztek. Éppen ezért a fenti rendelkezéseken túl a törvény felhatalmazza az elnököt arra is, hogy „törvénylenesen” nyilvánítsa, hogy amerikai állampolgárok utazhassanak hadviselő államok hajóin...

„FIZESS ÉS FUSS”

A semlegességi törvény tehát jószándéku igyekezet, olyan garanciákkal körülhatárolja az amerikai semlegességet, amely megakadályozhatja, hogy Amerika belekeveredjen egy európai vagy ázsiai konfliktusba.

Csak hogy...

Csak hogy bebizonyosodott, hogy a törvény mai formájában egyáltalán nem jelent igazi garanciákat a belebonyolódás ellen. Nem pedig azért, mert az elnök kizárólagos jogává teszi, hogy megtegye deklarációját. Már pedig az elnök az utóbbi évek konfliktusai során nagyon sokszor bebizonyította, hogy nem szívesen él ezzel a diszkrécióval, különösen pedig nem akkor, ha az olyan országokat sújt, amelyeknek külpolitikája közel áll a hagyományos amerikai külpolitikához és főképpen az elnök külpolitikájához.

A törvény fentemlített második szakasza a híres „cash and carry” („fizess és fuss”) klauzula, amelynek értelme az, hogy az Egyesült Államok háború esetén csak azoknak szállíthat nyersanyagot és élelmiszereket, akik amerikai földön tudnak fizetni érte és maguk gondoskodnak készletek elszállításáról.

Mert végre is, — így véljük az amerikai üzletemberek — az Egyesült Államok nem mondhatnak le minden gazdasági relációról még a hadviselőkkel sem, főleg pedig akkor nem, ha az elszállítás rizikóját nem kell az Egyesült Államok hajóinak és polgárainak viselnie.

Ez a szakasz egyébként csak 1939. májusáig van érvényben és ezért kell most vagy meghosszabbításáról, vagy pedig megváltoztatásáról intézkedni.

ÜZLETEMBEREK ÉS KÖZVÉLEMÉNY

Ha az amerikai üzletember számára megnyugtató is ez az intézkedés, az amerikai közvélemény nagyrésze előtt nem szimpatikus, mert sérti a hagyományos amerikai tradíciót, amely általában a gyengébb pártján szokott állani.

Hiszen világos, hogy az az intézkedés azt a hatalmat rászélesíti előnyben, amelynek erősebb flottája tud gondoskodni a megvásárolt anyagok elszállításáról, a szállítmányok védelméről és amelyeknek pénzügyi megengedik, hogy készpénzzel fizessen amerikai földön a megvásárolt anyagokért.

A kínai—japán konfliktus esetében például ez a klauzula éppen Kínát sújtotta legérzékenyebben, noha az Egyesült Államok hivatalos és nem hivatalos közvéleménye Kína pártján áll.

De a törvény mai formájában más veszedelmeket is rejt a szigorú semlegességi ellenőrzés megőrzésének lehetőségét illetően.

Mivel az Elnök diszkrécióját jogává teszi, hogy a törvény alkalmazását kimondja vagy nem mondja ki, tulságos személyes hatalmat ad az elnöknek és ezzel lehetővé teszi számára, hogy a törvényt a kormány külpolitikai szimpátiáinak vagy antipátiáinak hatása alatt értelmezze és alkalmazza aszerint, hogy az baráti hatalmakat sújt vagy olyanokat, amelyeknek külpolitikája nem szimpatikus az Egyesült Államok elnökének. Tehát ezek szerint a kritikusok szerint a törvény nem garantálja eléggé Amerika távolmaradását a háborútól.

Ez az oka annak, hogy az amerikai közvélemény egy nagy része a törvény megszigorítását sürgeti. De ugyanezen az „izolációs politikát” követő közvélemény újabb és újabb javaslatokkal áll elő, hogy a semlegességet minél határozottabban garantálja.

Ez volt az értelme annak a javaslatnak, amelyet egyelőre nem fogadott el a törvényhozás, amely a hadüzenetet egy népszavazástól tenné függővé.

Természetesen Roosevelt és külügyminisztere

Az áthidaló törvényjavaslat

Pittmann szenátor törvényjavaslata nem beszél hadianyag embargóról, tehát nem tiltja el a hadianyag szállítását konfliktus esetén. Mindössze is kötelezővé teszi az elnöknek, hogy hadüzenettel (vagy hadüzenet nélkül) kitörő fegyveres konfliktus esetén ennek megindulását számított harmince napon belül nevezze meg a konfliktus által érintett hatalmakat és ettől az elnöki enunciaciótól származó törvényellenes lenne minden USA-hajó számára ezeknek az államoknak szállítani akár hadianyagot, akár más, amintohogy törvényellenes lenne amerikai hajónak ezeknek veszélyeztetett vízeire merészkedni. (Eltekintve olyan kivételektől, amelyeket az elnök határozna meg.)

A Pittmann-féle javaslat még számos egyéb rendelkezést is tartalmaz, amelyet részben átvesz, részben módosít a törvény szövegéből. Ezek az intézkedések kereskedelmi hajók felfegyverkezési tilalmáról szól, hadban álló hatalmaknak szóló hitelnyújtás tiltásáról, az Egyesült Államok kikötőinek a háborúskodó hatalmak hadihajói számára való eltiltásáról stb., stb. intézkedik. Kivételt tesz azonban olyan délamerikai országokkal szemben, amelyek az amerikai kontinensen kívül álló hatalommal kerülhetnek konfliktusba, feltéve, hogy nem szövetségi eszei ezek a délamerikai hatalmak valami más, Amerikán kívüli hatalomnak...

A nevadai szenátor terve elég széles rétegek szimpátiáira számíthat. Maga az elnök nem ellenzi, mert úgy itéli, hogy ez a törvény nem érintene súlyosan egy háború esetén európai demokrata barátait, amelyek hajóhada tulsúlyban lenne az Atlanti óceánban.

Szimpátiikus a terv az amerikai üzletemberek előtt is, mert eltörli még a municiószállítási tilalmat is, amely fájdalmas pontja volt az amerikai hadifelszerelés gyáraknak. Megadná tehát az üzleti lehetőségek előnyét az amerikai gyáraknak és farmereknek, tulságos háborús belekeveredési kockázat nélkül...

Nagyjából kielégítően azokat is, akik nem jó szemmel nézték az elnök tulságos szabadságát a Semlegességi Törvény alkalmazása körül, mert az

elleneznek minden olyan törvényhozást, amely megszorítaná az elnök alkotmányban lefektetett jogait a külpolitika irányításában. Minden újabb megkötés csak bátorítás lenne bizonyos hatalmak számára, hangsúlyozza Roosevelt, hogy nyugodtan csináljanak akármit, az Egyesült Államok ugyansem fog háborúba menni semmilyen körülmények között.

Ez az oka, hogy Roosevelt és hívei nemcsak a Semlegességi Törvény megszigorítását ellenzik, de ellenzik egyáltalában fenntartását is. Legszívesebben azt vennék, ha a Kongresszus egészen eltörölné a törvényt. Arról nem is szólva, hogy minden újabb olyan intézkedést (így a háborús népszavazást is), amely csökkentené az elnök jogait és így külpolitikájának hatályosságát és a hadüzenet jogát a Kongresszusról megára a népre ruházná, igen határozottan elleneznek. Azzal érvelve, hogy semmi garancia nincsen arra, hogy egy háborús néphungulát esetén a nép maga nehezebben szavazna háborúra, mint a Kongresszus.

Egészen a legutóbbi hetekig úgy látszott azonban, hogy a Semlegességi Törvény meghosszabbítása elkerülhetetlen lesz és szigorításért igen erős küzdelem folyik majd a képviselőházban és a szenátusban.

Roosevelt tehát úgy határozott, hogy egyelőre beéri a kompromisszummal és így történt, hogy az elnökkel egyetértően, Pittmann szenátor egy olyan javaslatot terjesztett a törvényhozás elé, amely bizonyos fokig kiegyenlíti a két álláspontot: eleget tenne a közvélemény kívánásának bizonyos elementáris garanciák tekintetében, de nem kötne meg tulságosan az elnök kezét sem.

uj törvény az elnök kötelességévé (és nemcsak jogává) tenné a nyilatkozást harminc nappal a hadüzenettel (vagy anélkül) kitört konfliktus részvevőivel szemben.

A JAVASLAT ELLENZŐI

De természetesen vannak a javaslatnak heves ellenzői is.

Borah szenátor például az amerikai felsőház veterán harcosa a javaslat ellen indul akciójába, mert ebben a hagyományos amerikai elv a tengerek szabadságának feladását látja, — bár a napokban revidálta álláspontját.

A nagybefolyású kaliforniai szenátor, Johnson szintén ellenzi az új törvénytervet, mert ellenez mindenféle semlegességi törvényt.

A szenátus egy másik vezéralakja, Nye szenátor, az eredeti Semlegességi Törvény egyik előharcosa, pedig ellenzi, mert ő viszont a fegyverszállítási tilalom híve háborúban épügy, mint békében. Szerinte minden fegyverszállítás csak növeli a háborús veszedelmet.

Pittmann terve csak néhány nap előtt került nyilvánosságra, de máris a szenátus asztalán fekszik egy másik javaslat is, amelyet a szenátus egy bizottsága tett magáévá, az a bizottság, amely az amerikai fegyvergyártási ipar ügyeinek vizsgálátára küldött ki a törvényhozás. Ez a bizottság egy demokrata és republikánus szenátorokból álló többsége egy olyan tervet fogadott el, amely a semlegességi intézkedések életbeléttetését kiveszi az elnök hatásköréből és azt a kongresszusra (tehát képviselőházra és szenátusra) ruházza.

Ma még nehéz pontosan megítélni, mi lesz a vita végső kifejlődése. Kétségtelen, hogy a döntés sok tekintetben függ a legutóbbi európai események kifejlődésétől.

Az amerikai közvélemény lényeges jellemvonása, hogy szenvedélyes viták idején hajlamos igen élénken reagálni nagy világesemények váratlan fordulataira.

Es a legutóbbi európai események igen mély benyomást tettek az amerikai közvéleményre.

Aigner, László

== HIREK ==

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. **Hatóságoknak, közhataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei** kézbesítéssel együtt.

KULFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kinttelével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Az ember őse

Dr. John B. Wolfe, a Missisipi egyetem professzora hasonló angol kísérletek hatása alatt, rendkívül érdekes kísérleteket végzett a Yale-egyetem csimpánzáival. Az amerikai tudós megállapította, hogy a majmoknak hihetetlenül nagy érzékük van a pénzhez és egészen rövid idő alatt kitűnő „üzletemberek” — vagy talán inkább „üzletmajmok” — válnak belőlük. Angliában már igen szép eredményeket ért el a zoológusok e téren és így határozta el magát Wolfe professzor arra, hogy megvizsgálja az angolok eredményeit.

A csimpánzokat először csak élelemért dolgoztatta, később azonban élelem helyett pénzdarábokat adott nekik. A „majompénz” különböző színű és alakú celluloidlapokból állt és ezért a majompénzért a csimpánzok gyümölcsöt, vizet és különböző csemegéket vásárolhattak.

Az amerikai tudós először a munka jutalmára tanította meg a majmokat. Jól megrabolt kis szekeret kellett a csimpánzoknak meredek lejtőn felvontatniuk. Fent a lejtő tetején a professzor kinyitotta a szekeret és az elvégzett munka jutalmául a majmok között különböző csemegéket osztott ki. Amikor a majmok ezt már megtanulták: Wolfe professzor egy lépessel tovább ment és most már jutalmul „majompénzt” adott át a csimpánzoknak. Ezeket a színes pénzdarábokat a majmok a ketrecekben felállított automataikba dobhatták, amelyek azután élelmiszereket, vizet és édeségeket adtak.

A majmok gyorsan megtanulták, hogy a különböző pénzdarábokért mennyi élelmet kapnak és így azután a „majompénzért” éppen olyan szorgalmasan dolgoztak, mint előzőleg a természetben kapott élelemért. Még az amerikai tudóst is meglepte azonban az, hogy a majmok nemcsak az élelmet, hanem a pénzdarábokat is elkezdték a legértékesebb „pénzdarábokat” gyűjteni és félrerakni.

Wolfe professzor következő lépése az volt, hogy bevezetett egy „hamis pénzt”. Ezért a pénzért a ketrecekben felállított automataik semmit sem adtak. A majmok egyik napról a másikra rájöttek, hogy értéktelen pénzdarábokat kapnak és nem voltak hajlandók „hamis pénzért” dolgozni. A legmeglepőbb talán az volt a kísérletek során, hogy a csimpánzok rájöttek arra is, hogy a pénzdarábokat fel lehet váltani és el lehet cserélni.

Wolfe tapasztart úgy érte el, hogy az egyik csimpánzi órákon át éhezett, ugyanakkor pedig a szomszéd ketrecek elhelyezett csimpánzok nem adott vizet. A diuhős állatoknak végül a professzor forrára osztotta ki a pénzt: az éhes majomnak olyan pénzt adott, amelyen csak vizet tudott vásárolni, a szomszjas majomnak pedig azt a pénzdarábokat nyújtotta át, amelyen élelmet vásárolhat magának.

A tavasz állapotok nyomában rájöttek arra, hogy mit kell tenniük és a következő pillanatban kiszérelték egymás között a majompénzt, hogy a szomszjas állat vizhez, az éhes pedig élelemhez juthasson.

— A BUCURESTI FRANCIA NAGYKÖVET BEMUTATTA MEGBÍZÓLEVELET. Bucurestiből jelentik: öfelsége, II. Carol király, kedden délelőtt kihallgatáson fogadta Thierry bucarestii francia nagykövetet, aki a szokásos tünetségek között bemutatta nagyköveti megbízó levelét.

Aprilis 26 Szerda
Kilit, Ervin, Vasile

1731 április 26-án halt meg Defoe Dániel angol író. Legnevezetesebb és az egész világon ismert műve Robinson Crusoe kalandjai, amely könyvben egy Selkirk nevű hajótörött matróznak igaz történetét írta meg. A könyv ma is igen nagy elterjedtségnek örvend.

1827 április 26 -án halt meg Bihari János híres cigányprímás. Remek muzsikus volt, aki sok eredeti dalt is szerzett. Ezeket ma is játsszák. Legismertebb szerzeményének címe Bihari kesergője.

1829 április 26-án született Billroth Christian Teodor világhírű német sebész-tanár. Nemesak, mint kitűnő sebész szerzett magának hírt, hanem, mint szakíró is. Orvosi munkái közül többet lefordítottak magyarra is.

1910 április 26-án halt meg Björnson Björnsterne norvég író. Számos elbeszélést, regényt és színdarabot írt. Több darabja magyar színpadon is színrekerült.

(—) **ELŐKÉSZÜLETEK MAJUS TIZEDIKÉNEK MEGÜNNEPLÉSÉRE.** A helytartóságon tegnap értekezlet volt, amelyen Marta dr. királyi helytartó, Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár, Popovici Virgil ezredes-prefektus, Tieran Emil dr. főpolgármester és a város közéletének több más képviselője vett részt. Az értekezleten megbeszéltek a május tizediki nemzeti ünnep programját.

(—) **Aszfaltozták a Libertati-teret.** A Belváros egyik legszebb tere a városháza előtti Libertati-ter. Ennek átlos gyalogutja eddig hepehupás kövezet volt az egyik oldalán, a másik oldalán pedig, amelyen a Józsefváros felé haladó villamos megállója van, egyáltalán nem volt kövezet. A városi mérnökség elhatározta, hogy a Libertati-teren ferdén átfaladó kocsiút két oldalán aszfaltos gyalogjárót csináltat. A munkálatokat már meg is kezdték.

(—) **RESICAN UJ VAGÓHID ÉPÜL.** Resica város vezetősége elhatározta, hogy teljesen új és modern vágóhidat épít. A munkálatokra vonatkozó nyilvános árlejtést április 28-ra tűzték ki.

(—) **Kilencéves fiú alkoholmérgezést kapott.** Cuzmanovici Alexandru, a lugosi színház portásának meghalt az édesanyja. A portás a vörösztök részére több liter pálinkát vásárolt. Ebből a pálinkából közel félilitert megivott, anélkül, hogy észrevette volna, a portás kilenc éves fia, aki azután rosszul lett és elvesztette eszméletét. Súlyos alkoholmérgezéssel kórházba szállították, de felépüléséhez kevés a remény.

(—) **A VÁROS SZÜNIDEI GYERMEKTELEPEI.** A város ebben az esztendőben is megnyitja szünidei gyermektelepeit a gyenge szervezeti és szegény városi gyermekek számára. A Fekete tenger partján levő Balciuban Trandafir Virgil, a hunyadmegyei hegyekben fekvő Poiana Marulion pedig Teodor Ion városi tisztviselő vezeti majd a gyermektelepet. A város mindkét telepen hatvanhatvan fiút és ugyanannyi leányt nyaraltat majd.

(—) **Lugosi rendőrtiszt súlyos balesete.** Soreanu Gheorghe lugosi rendőrkomiszár egy kerékpárlopás ügyében Szilha községbe ment motorkerékpáron. A motorkerékpár egy nagyobb kődarabon felborult és a rendőrkomiszár nagy ívben a földre zuhant. Soreanu agyrázkódást szenvedett. Eszméletlen állapotban kórházba szállították, ahol műtétet végeztek rajta. Soreanu a műtét után magához tért, de állapota még mindig súlyos.

(—) **A FERJHEZMENÉS MŰVESZETE.** Bizony Ferenc tollából érdekes könyv jelent meg. A könyv főcíme: A férjhezmenés művészete, alcíme: Az érvényesülés lélektana. A hála, a párválasztó és a házasságközvetítő. A vaskos könyv olvasása mély betekintést nyújt a jelenlegi társadalmi viszonyokba. A jelenkor küzdelme, az egyének társatlansága és a család tüzehely alapítása utáni vágya tükröződik vissza a sorokból. A könyv azonban sok hasznos tanácsot is nyújt. Figyelemre méltó fejezetei: A távolság nem akadály. Egy boldog házasság, Gátolt emberek házassága, Benősülés, Kényszer házasság, A házasság lehetősége. A könyv a szerzőnél Temesvárott kapható.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJELI SZOLGÁLATA:

Szerdán, április 26-án a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Sft. Ioan utcában levő Irgalmasok gyógyszerháza.

A II. kerületben a Maresal Joffre utcában levő Schul gyógyszerház.

A III. kerületben a Carol uton levő Keller gyógyszerház.

A IV. kerületben a Bratianu utcában levő Diana gyógyszerház.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerház és Uj-kisodán Panajot Ernő gyógyszerháza állandó éjszakai szolgálatot tart.

Az én édes anyám

Az éjszaka a hajnalnak adott helyet,
Amikor az én édes anyám meghalt
És akkor is, amikor született...
Amikor én — jaj — árva lettem
S az ő lelke egék trónusa felé szállt,
Az éj sötéteje a földtől akkor vált.
Biborkendőjét akkor bontogatta
Ég oltárán a napnak hajnala.
A hidegség (bár tél volt akkor), megengedte,
Hogy, temetés napján, gyászszólamot
tavaszbűndér lágy szellőkeze lengette,
(Az ő keze is mindig csak cirógatótt,
A hidegbe ő lehelte fényt, tavasz-napot...!)
Ő elment. De itt maradt öröksége:
Hogy a hit, a Szeretet, a Béke
éjsötétjét fényességgel felváltja...!
Hogy a Hit a Szeretet, a Béke
a világot megváltja...!

Minden szimbólum lett. Élete és halála...
Mert ép hajnalfény küssőben állott az idő
Amikor a világha küldte... és visszahívta
Az ő lelkét a Teremtő...!

Kilencven esztendő volt. Gyermekeid maradt a lelke,
Mely mindig is — a rosszakra is
A Szeretet, a Jóság melegét lehelte!
Ő nem gyűjtött magának,
bár préda sosem volt,
Szójáték vonta meg a falatot
És boldog volt, amikor...
Adhatott...!

Gyermekek airmá, kőrtől, őrgmek reggelit.
(Nem bánta, ha „ki is kapott” egy kicsit,
amért a „szűkre mért” háborús cukoradagot,
amint kapta, ketté is osztotta legott...)

Harc helyett... szelidség volt az ő fegyvere,
Nem volt a világom, aki őt gyűlölte.
Ha bántották őt kemény szóval,
Szent alakattal „ő” kért bocsánatot.
Micsoda volt, hogy a mások szeméből
Mégbanás könnye patakzott?!

Imádkozott. Sokat. Földig lehajtvá homlokát
(Nem tekintette akadálynak egy kőrt).
Més „külsőség” keveset adott,
De ha Isten dicsőítéséről volt szó,
Akkor volt a mi drága anyánk pazarló!
Gyertyafény, templombanén,
Ha fáradt is a teste, nincs előbb lefekvés.
Még sokkal nem illebi a Krisztus-képet!
Mert lelkében forró vágy égett,
Hogy példájának emléke örökmecként égjen
Gyermekek lelkében.

S az más útra ne térjen!
(Mert állik „külsőség” is tisztelni azt,
Ki értünk millió szépséget
„Külsőséget”, tavaszpompát fakaszt...!)

Szegényemk, fiatalabbnak
Ő, a matróna, előre kitért
S ha kérdeztük: „De anyócskánk, miből?!”
Te idősebb vagy! Téged illet a tisztélet!”
Ő csendes mosolyával tanított minket
Megéteni a nagy csodát,
Mít a szent alázatosság mível
S a törekvés: Nem éreztetni senkivel!
Im, én előbb „töled” várom el
A figyelem, a jószágok jelet
S csak „szütnél” vagyok figyelmes, jó én,
Ha... máj behajtottam előre a sarcot
Az „előbb-adakozó” szívén...!

Nem „előbb adakozó” szívén...!
Az. Nem maradtálott mások lelkében sem éjjel,
Kik megéreztek közelében
Isten olasztát:
„Ti is... jószággal... lélekfénygel
világosságtól a gonoszság, hidegség éjjelét
Lélekébredés hajnalóát át...!

CSERNY RÓZSI

(—) **SZÜLETÉSEK.** Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Secosan Alexandru, Kender Gáspár, Hahn Julianna, Batoneanu Ioan, Ehling Gerda Dagmar Ingrid, Erdélyi Antal.

Mozzi

MŰSOR:

SZERDA, APRILIS 26.

- APOLLÓ: Búcsú mindörökre (angol film)
- CAPITOL: Siva isten bosszúja (angol film)
- RIVOLI: Fru-Fru kisasszony (angol film)
- SCALA: Tarakomova (francia film)

1939. április 27.

„Naplemente az öbölben“

Kopenhágai nemcsak múzeumairól s egyéb idegenforgalmi érdekességeiről nevezetes. Hírét, amely annyi nyincnet vonz ódon falai közé, — inkább egy Dávidson nevű úrnak köszönhetően, akinek a „szalmában“ illő és félsz tüzetlenül „Szendvicskirály“ díszítőjelzőjével illetnek. Dávidson úr Európa egyik legrégibb éttermének tulajdonosa. Feljegyezték, hogy Andersen itt írta a róla leírásról szóló meghatározó meséjét. Nyilván az itt fogyszórt kacsasült íze és illata ihlette a nagy mesemondót. A vendéglő ma is olyan, mint Andersen korában: faburkolat, gyertyavilágítás. A tenemben alig néhány kecskelábú asztal. Dávidson, a tulajdonos magis száz főnyi személyzetet dolgoztat — külföldi exportra. Legfőbb attrakciója: a szendvics, amelyet expressz-repülőjáratok szállítanak a világ minden részében élő gourmandok asztalára. Dávidson szendvics nem holmi közönséges készítmény, inkább hallatlanul komplikált kulináris művészet — alkotása. A szendvics készítésénél nemcsak az íze, hanem a színe is tekintetbe jönnek Dávidson műtermében. Ha például keresztelőre rendelnek szendvicsot, ebben az esetben a fiatalos deris színek dominálnak a készítményeken: lazac, sonka, színes saláta stb. Esküvőre: vörös rák majonézsal, csirke fehérje tojássárga díszítéssel, füstölt angolna gombával. Dávidson étlapján 188 szendvicsrecept szerepel, amelyeken készítheti tükörét hét lábat alatt érzik. Az étlap egyik nevezetessége a „windodi herceg kedvence“ című szendvics, amely 150 krevert-részesekből áll. Vakamenyit közötti legpoitikusabb kreáció a „Naplemente az öbölben“ nevű szendvics: halványrózsaszín lazac-tengeret tojássárgájából mántozott nap úszik. Európa uralkodói közül a dán király a legnagyobb mértékben méltányolja Dávidson szendvicsművészeit s éppen ez okból bimbotta ki őt nemrég az Isländi Súlyrend lovagkeresztjével.

— **Tisztviselői adománya nemzetvédelmi célokra.** Bucarestből jelentik: Constantamegyéből 110 török nemzetiségű tisztviselő üdvözlő táviratot intézett Calinescu miniszterelnökhöz és bejelentették, hogy fizetésükből 100—100 lejt nemzetvédelmi célokra ajánlanak fel. — Az aknasagatagi sóbánya munkásai és tisztviselői 30 ezer lejt ajánlottak fel ugyanerre a célra.

— **Rabkórházban a valutásiból angol lord.** Budapestről jelentik: A magyar főváros titokzatos angolját, lord Hamptonot tegnap este budai palotájából beszállították a rabkórházba. Hamptonon néhány nap előtt láboperációt hajtottak végre. A rejtélyes angol útlevele Ernest Harold Hampton névre volt kiállítva és foglalkozásaként vállalkozó volt feltüntetve. Titkárja, Márkus Dezső, aki egy taxivállalatnak volt a sofőrje, megszökött a magyar fővárosból. Az eddigi nyomozás adatai szerint Hampton mindössze 2000 pengővel érkezett a magyar fővárosba és rengeteg pénz haragsolt össze azoktól, akiknek vagyonát külföldre sította. Gyakran ötven százalékot meghaladó összegeket is kapott a kimenekített valuták és ékszerek után. A valutaiűgyészség detektívjei teljes erővel dolgoznak a nagyszabású bűnügy felderítésén. Már eddig is több előállítás történt.

— **FELBORULT A CSOLNAK — TIZENEGYEN A VÍZBE FULTAK.** Ismail közelében súlyos kimeneteli csolnakszerencsétlenség történt, amelynek összesen tizenegy halálos áldozata van. Hétfő este, 7 óra tájban egy bárka haladt át a Dunán Ismail felé, amelyben összesen tizenegy személy tartózkodott. A bárkában levők mámoros állapotban voltak, mert éppen Szent György-napi mulatozásból voltak visszaférőben. Vitakozni, majd verekedni kezdtek a bárkában, amely felborult. Heten azonnal a víz alá merültek, mert nem tudtak úszni, hejen pedig kijózanodtak a hideg víztől és úsztak a partra. Hasonló körülmények között borult fel egy második bárka is, melyben négyen ültek. A bárka felborult és mind a négyen a vízbe veszték. A hatóságok megindították a vizsgálatot.

— **Szülő- és gyümölcsfapermetező, oltógumi, kertművelési eszközök, földművelési cikkek, szerszámok, kocsitengelyek, jutányosan kaphatók** Scherter Ottó vaskereskedésében, Temesváros. Belváros.

— **Ötven embert mérgezett meg a szemétdombon talált csokoládé.** Budapestről jelentik: A Zita-telepen tegnap tömeges mérgezési esetek történtek és a mentők 50 embert részesítettek első segélyben. Az áldozatok valamennyien csokoládét fogyasztottak és ez okozta megbetegedésüket. A mentők 27 ember állapotát olyan súlyosnak találták, hogy valamennyit kórházba vittek. Kiderült, hogy a csokoládé feltűnően olcsó áron egy cukorkaárú aszonyműtől vásárolták. A rendőrség előállította az aszonyműt, aki elmondotta, hogy az árba becsatolt csokoládét az egyik budapesti gyár közelében levő szemétdombon gyűjtötte össze. Az aszonyműt letartóztatták, a vizsgálat folyik.

— **Amerika imádkozik a békéért.** Newyorkból jelentik: Maglioni bíboros XII. Pius pápa nevében táviratot intézett Giovanni Cicognani apostoli nunciushoz és ebben kérte, hogy valamennyi amerikai katolikus templomban május hónap folyamán imádkozzanak a békéért.

— **CIUPE DR. A FŐVÁROSBAN.** Ciupe Gheorghe dr. királyi helytartósági vezértitkár néhány napra hivatalos ügyekben Bucuresstbe utazott.

— **GABONAÁRAK.** (A Dengl és Kleinmann cég jelentése). A bászági gabonapiacra a tengeri iránt megelégnél a kereslet és az ára is emelkedett. Javult a muharmag irányzata is, míg a többi gabonamű irányzata lanyha. A piaci árak a következők: temesi búza 365, torontali búza 370, tengeri 355, korpa 330, zab 440, takarmányrapa 380, tavaszi árpa 400, muharmag 320—325, napraforgómag 420 és tökmag 760 lei százkilónként a feladóállomáson.

— **FRANCIAORSZÁGBAN LESZ A PÁPA MÁSODIK SZÉKHELYE.** Párisból jelentik: Több tekintélyes párisi folyóirat híradása szerint ismét időszzerűvé vált, annak a gondolata, hogy a Szentatya második székhelyét Franciaországban állítsák fel. Beavattottak úgy tudják, hogy ez az értesülés vatikáni körökből származik. Egy évvel ezelőtt már felvetődött ez a terv és akkor arról volt szó, hogy a pápa franciaországi székhelyét Avignonban rendezik be. A Marianne szerint a kérdés néhány napon belül már megoldást is nyer.

— **AZ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET KÉRELME.** A temesvári Állatvédő Egyesület kéri tagjait és jóakaróit, hogy ne vonják meg az egyesülettől a szokott hozzájárulást és tegyék lehetővé az egyesület további működését. A napokban az egyesület megbízottja felkereste a tagokat és mindazokat, akik az egyesület iránt érdeklődnek. Kéri, hogy megbizottat előzetesen értesítsék és áldozatkészséggel fogadják.

— **Megalakult a Magyar Népközösség Csikmegei vezetősége.** Csikszeredáról jelentik: A Nemzeti Újjászülési Arcvonal Romániai Magyar Népközösségi Szervezete központi vezetőségének megbízásából gróf Teleki Adám és Mikó László, a központi nagytanács tagjai, április hó 22-én Csikszeredába érkeztek, hogy a magyarság vezetőivel összeköttetésbe lépve, megalakítsák a csikmegei népközösségi szervezetét. Ebből a célból számosan megjelentek a Magyar Párt volt vezetői közül, akik egyhangúlag annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy a csikói magyarság sem maradhat tovább egy pillanatig sem szervezkedés és érdekvédelmi szervezést nélkül. Eppen ezért egyértelműen szükségesnek tartják, hogy a Romániai Magyar Népközösség csikvargemeyei tagozata, ha ideiglenes megbízatással is, de azonnal megalakuljon. Általános volt az az óhaj, hogy ez a megalakulás olyan szellemben és feltételekkel történjék, hogy a régi sérelmekkel kapcsolatos küzdelem folytonossága se lendületben, sem eredményekben hiányt ne szenvedjen. Ilyen elgondolásokkal alakult meg a Népközösségi Szervezet csikmegei tagozatának ideiglenes követező vezetősége: elnök lett Kolumbán József dr. ügyvéd, alelnökök: Ábrahám József dr. és Máthé László dr. ügyvédek. Főtitkár: Adorján Imre, a Magyar Párt volt főtitkára, titkár: Szatmáry József ügyvéd. A gazdasági szakosztály elnöke: Pitner Árpád dr. ügyvéd, a kulturális szakosztályé: Biró Ferenc főesperes-plébános, a szociális szakosztályé pedig: Kováts Károly dr. ügyvéd.

— **A KISIPAROSOK KEDVEZMÉNYT KÉRNÉK A GÁZÁLARCOK BESZERZÉSÉRE.** A temesvári iparos-céhek vezetői tegnap délbem megjelentek Marta Alexandru dr. királyi helytartó előtt és közbenjárását kérték a gázálarcok kötelező beszerzésével kapcsolatban. A kisiparosság súlyos helyzetére való hivatkozással annak a kieszközölését kérték, hogy a gázálarcok beszerzésénél ne legyenek kötelesek a beszerzési árat egy összegben befizetni, hanem kapjanak részletfizetési kedvezményt. Egy évi időt kérnek a gázálarcok vételárának kifejezésére és hivatkoznak arra, hogy az UGIR közbenjárására a gyárosok hat havi részletfizetési kedvezményt kaptak. A küldöttség kérelmét a királyi helytartó előtt Sechei Alexandru dr. királyi helytartó átvette. Marta Alexandru dr. királyi helytartó átvetta a küldöttség emlékiratát és azt kiadja tanulmányozás céljából az illetékes szolgálati főnököknek. A helytartó ugyanakkor jóindulatáról biztosította a kérelem előterjesztőit.

— **SZERB EGYHÁZI BÜCSŰ A GYÁRVÁROSBAN.** A gyárvárosi görög keleti szerb egyházközség május 7-én tartja meg az évi búcsúünnepélyét. Azok, akik a búcsu alkalmával a Trajan-téren szótart akarnak felállítani, jelentkezzenek délutánonként 4—5 óra között a 3. August uca 33 szám alatt. Május 6-án, a búcsú előtti napon, amikor a szerb egyház Szent György napját ünnepli, este a szerb dalárda a Gyárudvar-vendéglőben nagy hangversenyt rendez.

A PARKBELI HINTÁK

— **melyeket a városi kerteszet néhány évvel ezelőtt felállított — nagy öröme szolgálnak a gyermek-seregnek.** Kora tavasztól késő őszig minden áldott nap hangosak a parkok a játszódozó gyermekek jövedvő kacagásából, dallamok is beillő szavajától. Játék közben a gyermekek versenyt hantálnak és táguló tudóval lendülnek a magasba. Eddig is olyan nagy érdeklődést váltott ki minden parkban a hinta, hogy kevésnek bizonyult. A szülők szerették volna, hogy a parki hinták számát szaporítsák. Ehelyett azonban ebben az esztendőben az történt, hogy egyes hintákat leszerelték. Alighanem csak tévedésből történt ez. A város vezetősége gyermekbarát és bizonyosra vehető, hogy nemcsak a leszerelt hintákat szerelteti föl újra, hanem újak felállításáról is gondoskodik.

— **Gyilkolt egy tizenöt éves gyermek.** Bucarestből jelentik: A főváros közelében fekvő Vartejul községben tegnap délután egy 15 éves gyermek meggyilkolt egy 58 éves munkást. A kora délutáni órákban Anghel Vasile parasztfiú vízért ment a közeli kúthoz. Ugyanakkor érkezett oda David Ilie munkás kisleánya is. A két gyermek között vita keletkezett, hogy melyik legyen először vízért. Egyik sem akart engedni, végül is a kisleány felborította a fiú kannáját, mire az a leányt a kúttól elakarta távolítani. A történetek a leány apja is figyelmes lett, a kúthoz sietett és Anghel Vasile többször arcul ütötte. A fiú elszaladt, majd követ hajított az öregember felé, akit a hátán eltalált. Erre a munkás utána sietett és Anghel Vasile szülei házában udvarán megfogta, ahol azután véreire verte. A lármára kisetett a fiú anyja is, aki gyermekét a munkás kezéből ki akarta szabadítani. Erre ez az asszonyt kezdte ültelgeni. Anghel Vasile ezt látva, a közelben lévő asztalról kést kapott fel és azt támadójába szurta. David Ilie néhány perc múlva kiszenvedett. A kis gyilkost letartóztatták.

— **ÖREG POLGAR HALALA.** Takács András nyolcvannolc esztendő korában a józsefvárosi Fröbl-ucca 18 szám alatti lakásán meghalt. Temetése ma, szerdán, április 26-án délután négy órakor református szertartás szerint megy végbe a gyászházból. Holtestét a józsefvárosi temetőben helyezik örök nyugalomra. Halálát gyászolja a Rehácsalád.

— **Dr. Wellisz fogorvos ismét rendel d. e. 10—1-gig és d. u. 2—5-gig.** Bulev. Carol 3.

— **HITLER PENTEKEN NAGY BESZÉDET TART.** Hitler Adolf német birodalmi vezérkancelár pénteken, április 28-án délbem a birodalmi gyűlésnek a berlini Kroll-operában tartandó ünnepi ülésén nagy beszédet tart. A beszéd romániai idő szerint délbem egy órakor kezdődik és azt az összes német rádiók közvetítik.

— **VÉLETLENÜL MARÓLUGOTT IVOTT EGY FIÚCSKA.** Toldi Ferenc három éves fiúcska, akinek szülei Újkesodán lénak, tegnap délután véletlenül kőzödoaldatot ivott. A maró folyadék súlyos sérüléseket okozott. A mentők kórházba szállították.

— **Nemzetközi mezőgazdasági kongresszus Drezdában.** Berlinből jelentik: A 18-ik nemzetközi mezőgazdasági kongresszus munkálatai Drezdában június 6-tól 12-ig fognak tartani.

— **HALÁLOZÁSOK.** Meghaltak: Takács Imre tizenhat napos, Csopei Tibor husz éves, Porolneanu Emil huszonkét éves, Scheffer János hatvanhét éves földműves, Szepesi József hetvennégy éves vasúti nyugdíjas.

— **A FŐPOLGÁRMESTER A SZEGÉNYHÁZBAN.** Tieran Emil dr. főpolgármester tegnap délbem meglátogatta a városi szegényházat és elismerését fejezte ki a tapasztalt tisztaságért és rendért Micleu Ion szegényházi vezetőnek.

— **ARANYMISÉS SZERB LELKÉSZ HALÁLA.** A begazsentyörgyi zárdában hetvenhat esztendő korában meghalt Milosevics German aranymisés szerb lelkész, aki ötven éven keresztül számos szerb községben működött. Az elhunytban számos szerb községben működött. Az elhunytban Kosztics Péter temesvári szerb tanfelügyelő és Konstantinovic Jánosné született Kosztics Katalin, Konstantinovic János városi főszámvevő felesége nagybátyjukat gyászolja.

Szerkesztői üzenetek

M. D. N. olvasó. Az albertben adott szobák bérletke után is le kell róni a másfél százalékos bélyegilletéket, még pedig oly módon, hogy a vonatkozó szerződésre a megfelelő bélyeglet reá kell ragasztani és azt az illetékes adóhivatalnál bemutatni. A szerződés három példányban állítandó ki.

= KÖZGAZDASÁG =

Nyersanyagok megoszlása az öt világrészben

Eltérő különbségek, amelyek a háború küszöbéig vitték az emberiséget

A nyersanyagok kérdése került a népek viszályának előterébe. Ha az előző századok külpolitikai konfliktusait nézzük, azokban csak másodrendű volt a gazdasági kérdés és inkább politikai becsvágy, hódítási vágy voltak azok az elemek, amelyek az egyes népeket háborúra sarkalták. Igaz, hogy már az állattenyésztő népek vándorlásának is megvolt a maga gazdasági oka, amikor ezek felkerekedtek, hogy bő és gazdag legelőket találjanak, de a nyersanyagkérdés a népek tudatalattijába rejtőzött és teljes mivoltában csak napjainkban nyert kibontakozást. Nyersanyag az, melyet Németország és Olaszország keres és ez a drága cikk, amelyet Roosevelt üzenetében ígért. Felosztani a nyersanyagokat. Ez a mai fogalmak szerint nem jelent feltétlen területfelosztást, hanem olyan államközi szerződést, amely mellett a gazdasági javakban szegényebb országok a politikai kérdésektől függetlenül juthatnak hozzá azokhoz az anyagokhoz, amely a jólétet és bőséget jelenti. Bizonyos nyersanyagokban való gazdagság biztos záloga annak, hogy kompenzáció útján az illető ország hozzájut más nyersanyagokhoz, de ez az igazság elénk tárja a súlyos problémát, hogy honnan teremtsen kompenzációs árut olyan állam, amelynek nincs exportálni valója és legfeljebb a külföldi nyersanyag feldolgozásával segíthet önmagán.

Nyolc olyan nyersanyag van, amely hatalmas, jólétet, jól fegyverzett hadsereget, kifejlesztett ipart biztosít. Ezek a vasérc, ásványolaj, réz, kaucsuk, ónérc, pamut, kőszén és gyapjú. Nezzük egyenként, hogy az államok közt miként oszlanak meg:

V a s é r c: Évenként 1200 millió mázsát termelnek a következő arányban: Franciaország 27, Egyesült Államok 21, Oroszország 18, Nagybritannia 7, Svédország 4, Németország 4 százalék.

Arfolyamok

KEDD, ÁPRILIS 25.

Hivatalos árfolyamok: (az első szám a vételt, a második az eladást jelenti) Holland forint 75.14—76.31, belgas 23.80—24.15, angol font 662.40—672.75, olasz lira 7.172—7.172, dollár 141.52—143.59 francia frank 3.57—3.78, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az árákban a devizafelár is bennefoglaltatik. Dinár 2.898—3.05, pengő 25 és 26.50—27, német márka 40.50—41.50.

(=) Az exportszindikátusok meghosszabbított terminusa. Az exporttársulatok megalakulásáról szóló törvény előírja, hogy a jelenlegi exportszindikátusok április hó kilencedikéig kötelesek lettek volna a törvény intézkedéseire alkalmazkodni. Ezt a határidőt most az új törvény július hó kilencedikéig meghosszabbította.

= A lakbérleti szerződések új illetéke. A pénzügyigazgatóság illetékügyi osztálya értesíti mindazokat, akiknek lakbérleti szerződése ez év május hó 1-én lejár, hogy az újonnan kötött szerződéseket illetéketzetés végett mutassák be az illetékügyi osztályhoz. Tudvalevő, hogy április 1-től kezdődőleg az 1.20 százalékos illeték 1.50 százalékra emelkedett. Az új lakbérleti szerződéseket már eszerint a kvóta szerint kell illetéketzetni.

= A 10 kilónál könnyebb küldemények feladása. A CFR vezérigazgatóság közlése szerint a postaigazgatósággal történt megegyezés alapján a jövőben egy szállítólevéllel csak 10 kilogramnál könnyebb súlyú küldeményt vesz fel a vasút, mert az ilyen csomagok szállítására a postának van monopóliuma. Kivételt képeznek az újságcsoomagok, mezőgazdasági küldemények, sörélesztő és film. Amennyiben több csomag együttes súlya nem is éri el a tíz kilogramot, egy szállítólevél alapján szállítja a vasút.

A hiányzó 19 százalékot további 16 állam termeli ki, így Románia, Svájc, míg a többi államok Európán kívül fekszenek.

Ásványolaj: A világtermelés évi 20 millió mázsa, ami a következőképpen oszlik meg: Egyesült Államok 60 százalék, Oroszország 12 százalék, Venezuela 10 százalék, Románia 4, Perzsia 3 százalék, Keletázsiai szigetek 3 százalék, Délamerika egyéb államai 5 százalék.

Réz: A világtermelés 13 millió mázsa, ami így oszlik meg: Chile 19, Egyesült Államok 19, Kanada 12, Rodezia 11, Belga Congo 9, Kína 5, Japán 3, Délamerikai Államok 19 százalék.

Nyerskaucsuk (gumi): Évi termelés 10 millió mázsa. Ez a nyersanyag a maláji szigetekre, Keletindiára szorítkozik és abból minden más világrész ki van rekesztve. Megoszlása: A maláji államok 46, Holland India 37, Ceylon 8, Brit Borneo 3 százalék.

Ónérc: Évi termelés 1.2 millió, ami a következő államok között oszlik meg: Maláji államok 30 százalék, Bolivia 19 százalék, Holland India 16 százalék, Sziám 8, Kína 7, Nigeria 4 százalék.

Pamut: Évi termelése 55 millió mázsa. Megoszlása: Egyesült Államok 46, India 17, Kína 11, Oroszország 7, Egyiptom 7, Brazília 5 százalék.

Kőszén: Évi termelése 11 milliárd mázsa. Egyesült Államok 34, Nagybritannia 20, Német birodalom 12, Oroszország 9, Franciaország 4, Japán 3 százalék.

Gyapjú: Évi termelése 17 millió mázsa. Megoszlása: Ausztrália 27, Egyesült Államok 13, Argentína 10, Új Zeeland 8, Délafrikai Unió 8, Oroszország 4 százalék.

A világnak nyersanyagokban legszegényebb része tehát Európa, míg Délamerika a leggazdagabb.

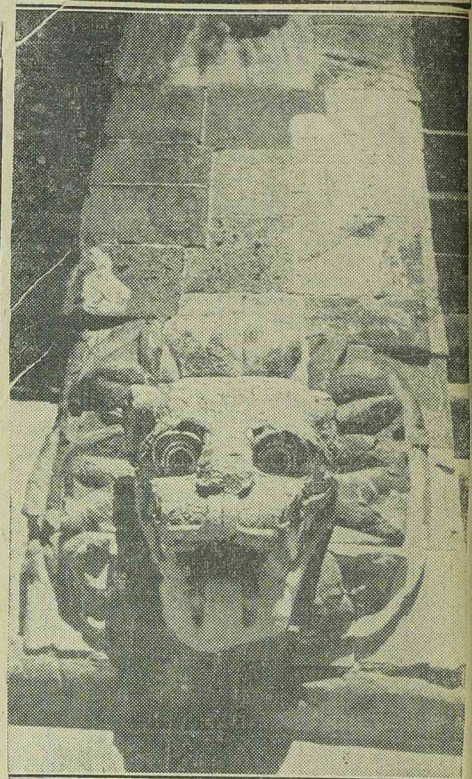
Közgazdasági hírek

A nemzetgazdasági minisztérium behozatali irányító ügyosztálya az érdekelt import és export cégek tudomására hozza, hogy május 1-től kezdődően minden kompenzációs csoportot kizárólag idegen pénznemben számít ki és tart nyilván. A behozatal iránti kompenzációs kérvényeken szereplő áru értékét is csak az illető ország pénznemében lehet feltüntetni. A lehetőség szerint oda fognak hatni, hogy a számlákon szereplő idegen pénznem ugyanaz legyen, mint a rendelkezésre álló export devizák pénzneme. Az importengedélyek is az illető idegen pénznemben lesznek kiállítva.

A Hivatalos Lap legutóbbi száma a kiviteli cégek listájára utólag ismét több vállalatot vett fel. Ezek között szerepel az aradi Fischer Eugen et Co. cég.

A mezőgazdasági minisztérium statisztikai osztályától nyert értesülések szerint a hüvelyes vetemények állása igen kedvező. Az ország egyes helyein ugyan káros élősködők támadtak meg az ültvényeket, az illetékes mezőgazdasági hatóságok azonban még idejében megtették a szükséges ellenintézkedéseket. A kukorica földek beültetése most folyik. Az április hónap első felében előfordult hideg éjszakák és a gyenge köd semmiféle hatással nem volt az ültvényekre.

A mezőgazdasági statisztikai intézet kimutatása szerint 1938. őszén a következő vetés területeket tartották nyilván: Buza 3 millió 585.863 hektár, árpa 129 ezer 741 hektár, rozs 449 ezer 156 hektár, repce 53 ezer 664 hektár. Ezzel szemben tavalyelőtt összesen 3 millió 560 ezer 59 hektárt buzával, 80 ezer 587 hektárt árpával, 476 ezer 193 hektárt rozssal és 53 ezer 695 hektárt repcével vetettek be.

Embereket áldoztak itt

A mexikói teotihuacani piramis állatfeje. Ez volt az aztékok áldozati helye, ahol embermészárlások folytak. Az UFA Kőkigyók és embermáda-rak című kultúrfilmje az indiánus Mexikóban az aztékok nyomait kutatja

A Malaxa gépgyár részvénytársaság alapítókéjét 80 millió leiről 310 millió leire emelte fel.

Az államvasutak vezérigazgatósága a vasúti személyzet és a vasúti nyugdíjasok évi tűzifa ellátásával kapcsolatosan elrendelte, hogy a tényleges és nyugállományú CFR alkalmazottak a rendes szállítási árszabályból 60 százalékos kedvezményt élveznek. A kedvezmény a kezelési költségekre is vonatkozik. Ugy a szállítási igazolványok, mint a szállítási levelek 600 kilométer távolságra érvényesek. A Bucurestibe irányuló tűzifaszállítási kedvezmény, ha az szállítási igazolvány alapján történik 1939. december 31-ig érvényes, az ország más részébe szállítandó tűzifa mennyiségek kedvezménye 1939. szeptember 15-én jár le. A szállítási levelek alapján történő szállítások 1939. szeptember 30-ikáig bírnak érvényesül.

A Hivatalos lap legutóbbi száma közli a munkaügyi minisztérium rendeletét, amely szerint a Casa Constructiilor igazgatóság tanácsába három új tagot, Bogdan Ioan ügyvédet, Aprihaeanu N. építész, a Casa Constructiilor igazgatóját és Saghios Atanasiet nevezte ki a minisztérium.

A CFR kereskedelmi igazgatósága rendeletet adott ki, amelynek értelmében a jövőben mindennemű pörkölt magyóró és mazzola küldeményt az eddigi 8. számú díjszabás helyett a 10. számú díjszabás szerint kell kezelni.

= A külföldi állampolgárságú cégtulajdonosok engedélyének felülvizsgálata. Az aradi kereskedelmi és iparkamara felhívja azokat a külföldi állampolgárságú cégtulajdonosokat, akiknek cége 1925 után létesült és 1931 április 10-ikén már be volt jegyezve a törvényszéknél, vagy iparhatósági igazolvánnyal rendelkezett, jelentkezzenek május hó 15-ig a kamaránál (6. sz. szoba) és hozzák magukkal a miniszteri engedélyt, amelynek alapján cégeik annak idején bejegyzést nyertek, vagy iparigazolványt kaptak. Ez az utolsó határidő, melyet többé nem hosszabbít meg a kamara.

(=) **PIACI ÁRAK TEMESVÁROTT** tegnap a heti piacon a következők voltak: Tojás darabja 1.70—1.80, szárazbab kilója 12—14 lei, lencse kilója 14 lei, kalarábé darabja 1—3 lei, idej kalarábé darabja 4—5 lei, krumpli kilója 4—5 lei, sárgarépa kilója 6—7 lei, paszternák kilója 8—10 lei, zöldpetrezselyem csomója 1 leu, levesbe való zöldség csomója 1 leu, hagyma kilója 5—6 lei, fiatal hagyma csomónként 0.50—1 leu, fiatal retek csomója 2—3 lei, paraj kilója 2—3 lei, saláta fejenként 1 leu, zöld paprika darabja 2—3 lei, sóka csomónként 1—2 lei, idej uborka darabja 7—8 lei, tejföl literje 40—44 lei, tehéntúró kilója 12—16 lei, juturó kilója 28—30 lei, főzővaj kilója 72—76 lei, teavaj kilója 80 lei, alma kilónként 10—28 lei.

SPORT

Megszűnt a francia-német sportérinkezés

Berlinből jelentik: A német birodalmi sportszövetség felfüggesztette a német-francia sportérinkezést. Ez a felfüggesztés mindaddig érvényben marad, amíg a francia kormány biztosítékot nem ad arra nézve, hogy a francia és német csapatok szerződéseikben vállalt kötelezettségeiknek eleget tehetnek. A sportérinkezésnek a beszüntetése nem végleges, de a németek nem akarják veszélynek kiténi játékosait.

Sporthírek mindentől

A Slavia Bécsben. A bécsi és cseh csapatok újból felveszik a sportérinkezést. Ezt bizonyítja az is, hogy a Slavia május 28 és 29-én Bécsben játszik a Rapid ellen. Érdekes megemlíteni, hogy ezeken a napokon a Slavianak Bucurestiben vannak mérkőzései, így valószínűnek látszik, hogy nem fogadhatja el a bécsi Rapid meghívását.

Puc nagy formában van. A prágai Slavia Pucot átadta a Viktoria Ziskovnak, ahol az „öreg” Puc igen nagy formába lendült. Most már fájtak a feje a Slavianak, amiért könnyelműen igyekezett megszabadulni válogatott játékosától.

GYILKOSSÁG A MOZIBAN

A Déli Hírlap eredeti regénye
Írta: Félegyházi András

Utányomás tílcs.

Aggodalmát azonban madame d'Hiver eloszlatta: — Természetes, hogy én is utazom. Együtt megyünk Párisba és én onnan nyomban tovább megyek Chamonixba, ti pedig mentek Nancyba. Eredetileg csak június végén szándékoztam indulni, de már most megyek legalább két hétre. Aztán kevés idő, Lyonban töltök és júliusban megint elutazom. Azt hiszem, a nyarat Deauvilleban töltöm majd.

Limoujel vigasztalhatatlannak látszott: — Éppen most kell ennek a szomorú esetnek közbejönni, amikor te itt vagy, aranyos Yvonne. Nagyon boldog lettem volna, ha még egy darab ideig együtt lehetünk volna a kastélyban. Bekövetkezhetett volna ez a szomorú eset két héttel később is.

— A sors ellen nem lehet hadakozni, Sandy. Ebbe bele kell törödni. Nagyon jól éreztem magamat itt köztetek. De ha most el is megyek, visszajövök én még ide és akkor itt maradok hosszú időre. Hiszen ha majd a feleségem leszek, az esztendő egy részét itt fogjuk tölteni. Nemde?

— Természetesen, egyetlenem, — válaszolta Limoujel és gyengédn nézett az asszonyra.

Madame d'Hiver fölállott: — Menjünk csomagolni, hogy minél előbb ott lehessetek Nancyban.

Délután már mindhárman Párisban voltak. Bárhogy is sürgette madame d'Hiver Limoujel és Marianne továbbutazását Nancyba, azok kijelentették, hogy előbb elkísérik őt az északi pályaudvarra, hogy segítségére legyenek az elutazásnál. Limoujel még azt is megígérte előzékenyen, hogy táviratozott Chamonixba a fürdőgazdátoságnak, mellyel közölte, hogy melyik vonattal érkezik madame d'Hiver és szobát rendelt számára.

Madame d'Hivert nagyon meghatotta ez a gon-

dolkodó figyelmesség és jó érzésekkel telítve utazott el. A vonat már megindult, amikor fülkéje nyitott ablakából még kiszólt:

— Hanem most sietve hajtassatok a másik pályaudvarra, hogy minél előbb indulhassatok.

Limoujel és Marianne beültek a pályaudvar előtt várakozó autóbá és megindultak. De nem a másik pályaudvar irányában, hanem a Square des Vergennes felé. A rendes lakásuk előtt állottak meg. A házfelügyelővel felvitették csomagjaikat és Marianne is kiszállott.

— Mindjárt hazajövök, — mondotta Limoujel, — csak elviszem az autót a garázsba.

A Boulevard Saint Michelre hajtott, ahol beadta az autót a garázsba és aztán maga is visszafordult a Square des Vergennes levő otthonába, ahol Marianne nevetve fogadta:

— Leráztuk a vendéget.

— Muszáj volt valamit kitalálni, — kacagott Limoujel, — mert különben képes lett volna az egész nyarat ott tölteni. Elkéintve attól, hogy Jესie és barátja egy napon csakugyan beállithatnak, egyszer mégis megtörténhetett volna, hogy az intőző elkotyogja magát, hogy kicsoda tulajdonképpen a birtok gazdája. Ugyanis nagyon kellett ügyelni rá, nehogy a madame egy pillanatig is egyedül lehessen vele és amikor mindnyájan együtt voltak, akkor is mindig ügyelnem kellett a beszélgetés irányítására.

— No, de azt pompásan eszeféld ki azzal a nemlétező nancyi nagynénivel, akit Jeanettenak kereszteltél el.

— Kapóra jött, hogy van Nancyban egy jó barátom, akinek még a múlt héten írtam, hogy milyen szövegű sürgönyt küldjön és még az órát is meghatároztam, hogy azt mikor adja föl. Auguste pompás fiú és remekül eleget tett megbízatásomnak.

— Auguste? Kicsoda ez az Auguste barátod?

— Auguste Jemain kávéházi énekes. Igen jó fiú, szép hangja is van, csak az a baja, hogy nagyon verekedős. Annak idején, amikor téged az első felépésed alkalmával a kabaréból megszöktettek, bizonyára nem felejtetted el az esetei, hogy Auguste is azok között volt, akik segítségemre voltak és kijelentette, hogy ha minket a szökésben akadályozni mernek, hát mindenkit agyonver. Mondom,

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és orvosi tanácsok. 12: A Cristea zenekar hangversenye. 13: Időjelzés, sport és vízállásjelentés. 13.5: A déli hangverseny folytatása. 13.35: Hanglemezek. 14: Látványosságok. 14.10: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.10: Aktualitások. 18: Időjelzés és időjárásjelentés. 18.2: Hanglemezek. 18.50: Művészeti krónika. 19.5: Énekari hangverseny. 19.35: Hangverseny. 20: Előadás. 20.15: Táncezen. 21: A rádiózenekar hangversenye. 22.00: Sporteredmények. 22.15: Hangverseny (énekel Jean Moscopol). 22.40: Hanglemezek. 23: Hírek. 23.15: A Pradescu zenekar hangversenye. 23.45: Hírek francia, német és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45: Hírek, hanglemezek. 10.15: Gyermekdelélt. 11.45: „Közép-Európa új arca a statisztika tükrében”. 13.10: Hanglemezek. 14.30: A 2. honvédegyaloezred fúvószenekara. 17.15: A rádió diákfelőrája. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10: Éneklő ifjúság. 18.50: „Egy elfelejtett nemzet újjászületése”. 18.20: Pertis Pali és cigányzenekara. 20.10: „Szép magyarság”. 20.30 Látogatás a Hangya Szövetkezet budafoki borpincészetében. 21.10: A Budapesti Hangverseny Zenekar hangversenyének közvetítése a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből. 22.15 Közvetítés a Ketter-étteremből. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Szalonzenekar.

Budapest II. 19.20: Olasz nyelvoktatás. 19.50: A szegedi árvíz festője. 20.30: Lengyel indulók és katonanóták. (Hanglemezeiről). 21: Hírek. 21.20: Vitéz Tibor énekel. 21.50: Táncelemek. 22.30: Időjárásjelentés.

Brüsszeli francia adó. 20.15: Könnyű lemezek. 21.45: Szimfonikus zene. 23.15: Jazz-band.

Milánó. 20.30: Lemezek. 21.30: Lemezek. 22.35: Zongora kettős. 23.30: Könnyű és tánczene.

Pozsony. 22: A rádió zenekar. 23: Táncelemek. 23.45: Lemezek.

Bécs. 20: Dalos vidám est. 21.15: Szimfonikus hangverseny. 22.50: Lemezek. 23.30: Könnyű zene dalokkal.

Varsó. 19.50: A rádió zenekar. 22: Chopin prelűdök. 23: Lemezek.

Zágráb. 21: Lemezek. 21.30: Hangverseny. 23.30: Tánczene.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és orvosi tanácsok. 12: A strajerek órája. 13: Időjelzés, sport és vízállásjelentés. 13.05: Hangverseny. 14: Látványosságok. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Aktualitások. 18: A gyermekek órája, 19: Időjelzés és időjárásjelentés. 19.02: Kulturális aktualitások. 19.17: Hanglemezek. 20.05: Előadás. 20.20: Zenekari hangverseny. 21: A szimfonikus hangverseny ismertetése. 21.15: Szimfonikus hangverseny. A szünetben, 22-kor sporteredmények. 23: Hírek. 23.15: Szórakoztató zene. 23.45: Hírek francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11.20: Somlay Károly elbeszéléseiből. 11.45: A rejtélyes aranybánya. (Felolvasás). 12: A Debreceni Kollégium négyszázéves jubileumi ünnepségei. Közvetítés Debrecenből. 13.30: Hírek. 14: Beszékart-zenekar. 17.15: Háztartási tanácsadó. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10: Iglói képek. 19: Szép magyarság. 19.05: Szalonzenekar. 19.25: A rádió külügyi negyed-órása. 20: Kunder Antal kereskedelem és iparügyi miniszter előadása a Budapesti Nemzetközi Vásárról. 20.15: Kertészeti időszerű tanácsadó. 20.30: Két egyfelvonásos. „Az arany tábla” és a „Császár utolsó csókja”. 21.05: A Debreceni Kollégiumi Kántus kétszázéves fennállása alkalmából rendezett hangverseny közvetítése a debreceni Arany Bika szálló díszterméből. 22.10: Táncelemek. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Dohnányi-Waldbauer-Kerpelyi zongorahármas. 23.50: Hírek német, olasz és francia nyelven. 24.10: Lovászi Ferenc cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 20.10: R. Molnár Anna hárfázik. 20.30: Angol nyelvoktatás. 21: Hírek, ügétőversenyeredmények. 21.20: Magyar nóták és csárdások (hanglemezeiről). 22.20: A Debreceni Kollégiumi Kántus kétszázéves fennállása alkalmából rendezett hangverseny közvetítése a debreceni Arany Bika szálló díszterméből. (II. rész).

Bécs. 19.30: A szimfonikusok ifjúsági hangversenye. 23.20: Lemezek. 1: Szórakoztató zene.

Brüsszeli francia adó. 21: Hangjáték. 23.10: Kívánságlemezek.

az a hibája, hogy nagyon verekedős és gyakran nemcsak a pincérekkel kezd ki, hanem a tulajdonossal, sőt egyik-másik vendéggel is. Emiatt kikopott a párisi lokálokól és kénytelen volt vidékre menni. Így került nemrég Nancyba, amde a mulkior értesített, hogy már onnan is kifelé áll a szekere rudja.

— Fő, hogy most ott volt, — mondotta Marianne, — alkalomadtán meg is kell neki hálálnod a doolgot.

— Természetesen.

Madame d'Hiver öt nap múlva Chamonixban levelet kapott. A levelet Limoujel küldte és többek között a következőket írta:

— Jeanette néniel csoda történt, kedves Yvonne. Amikor Marianne és én megjelentünk a betegágya mellett, egyszerre jobban lett a látásunkra. Állapota óráról-órára javult és már a teljes gyógyulás utján van. Nem a halál győzött, hanem az élet. Az orvos azt mondta, hogy Jeanette néniel mi adtuk vissza az egészséget, nem ő. Az a tény, mondtuk is neked, hogy Jeanette néni mindig nagyon szeretett bennünket, és lehet, hogy ez a körülmény működött közre meggyógyulásánál.

Madame Yvonne d'Hiver Chamonixból nyomban írt Párisba. Levelét a Rue de Sévres 89. szám alá címezte, ahol Limoujelék lakását tudta. Természetes, hogy a posta ezt a levelet is pontosan kézbesítete a Square des Vergennesre, mint a többi.

A madame örömeinek adott kifejezést Jeanette néni felgyógyulása fölött, aztán írt arról, hogy Chamonixban alapjában véve jól érzi magát, de nélkülözi Sandyt. Nem ismerkedik senkivel, mert un minden ismeretséget. Aztán ezt írta:

— Még egy hétig itt maradok. Aztán egyenesen hazautazom Lyonba. És ezzel kapcsolatban már most meghívlak benneteket hozzám. En vendégektek voltam, illő tehát, hogy most már ti legyetek az én vendégeim. Alapodjunk meg abban, hogy június elsőjén érkeztok. Jó?

Marianne természetesen ezt a levelet is elolvasta.

Elfogadjuk a meghívást? — kérdezte Limoujel.

— El.

(Folytatása következik.)

Temesvár város volt vezetősége a bíróság előtt

A táblai főügyész a pergátló kifogások egész sorát hangoztatta — Vita a bíróság illetékességéről

A temesvári törvényszék előtt heteken keresztül folytak Suciú Adrian volt városi főmérnök és társai perének tárgyalása, amelyeken a volt városi főmérnök tehenészetéről, a Gyapjúipar által vásárolt területéről és állítólagos félmillió leies vesztegetéséről volt szó. A nagy érdeklődéssel kísért per tárgyalásain az ügyész több tanura is kiterjesztette a vádat, az utolsó törvényszéki tárgyaláson pedig bejelentette, hogy

vádat emel a volt városi ideiglenes bizottság összes tagjai ellen. Ezenkívül vád alá helyezte Cimponeriu Virgil dr. városi főügyészt és Jotcu Alexandru városi tisztviselőt is.

Ugyanazon a tárgyaláson a törvényszék úgy taláta, hogy nem illetékes a per letárgyalására, mert az a büntető tábla hatáskörébe tartozik. Ilyen előzmények után került az ügy a temesvári büntetőtáblához, amely tegnapi tűzte ki a tárgyalást.

A tegnapi tárgyaláson a vádlottak valamennyien megjelentek. Suciú Adrian volt városi főmérnök, aki a közbizony védelmére vonatkozó

törvény előírásai szerint az előző napon önként jelentkezett a fogházban,

fogházor kíséretében érkezett a tárgyalótérbe.

Fogházor kísérte Mihai Sabint is, akit a mezőgazdasági kamaránál elküvetett visszaélései miatt hat évre ítélték és jelenleg fogságban van.

A tárgyalás megnyitása után jegyzőkönyvbe vették a vádlottak személyi adatait. Enescu Vlad táblai helyettes főügyész részletesen ismertette a per eddigi menetét és jogi érvekkel alátámasztott beszédében azt fejtegette, hogy

a törvényszéki tárgyalások során formahibák történtek.

Igy kifogásolta az egyes vádlottak ügyeinek összekapcsolását, majd ama véleményét fejezte ki, hogy

az ügyész csak az eredeti per befejezése után indíthatott volna büntügyi eljárást

azon személyek ellen, akiket a vádlottakon kívül bűnösöknek vélt, de akkor is figyelembe kellett volna vennie az előírt formákat. Kifogásolta azt is, hogy a törvényszék elfogadta a vád kiterjesztését más személyekre, majd azt fejtegette, hogy

az illetékesség problémája is kérdésessé vált.

A főügyész ezért arra az álláspontra helyezkedett, hogy az egész pert újból kellene kezdeni és kérte a büntetőtáblát, hogy döntsön ebben az ügyben. A védőügyvédek csatlakoztak a helyettes főügyész felfogásához, aki még közölte, hogy nem kívánja Suciú Adrian további fogvatartását. A pergátló kifogások ügyében a büntetőtábla május másodikán hirdeti ki döntését.

Szerdán délután kezdődik a Lloyd-társulat vagyonának átadása

A most feloszlott Lloyd-társulat aktívái és passzívái a temesvári kereskedelmi és iparkamara kezelésébe való átadása rövidesen végbemegy. Fratila Jon kamarai főtitkár kedden korán reggel megjelent a Lloyd-társulat irodahelyiségében az átvétel formáinak megbeszélése érdekében. A megbeszélésen jelen volt a feloszlott társulat igazgatója és felszámoló bizottsága is. Megállapodás jött létre, hogy a Lloyd-vagyon átadása a letár alapján ma, szerdán délután négy órakor kezdődik. A felszámoló bizottság működése alatt pontos és részletes letárt állított össze az összes vagyontárgyokról, bevételekről és kiadásokról s ennek figyelembevételével történik az aktívák és passzívák átvétele, ami két-három napig tart. Néhány héten belül elintéztést nyer a Lloyd-társulat égisze alatt működött Lloyd-klub további sorsa is.

DÉLI HIRLAP
automata telefonszáma: 28-10.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet, alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetései szavankint egy leu. Levelezés nem közölhető. Házaság szavankint öt leu, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő — Apróhirdetés két felvezet. I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-trafik, Piata Lahovari IV. kerület: M arch-trafik, Piata Kütl. — Nőgrády-trafik, (Ti volí mellett). Olariu-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galbóczy-trafik, Strada Brătianu 15/a. Telefon: 45—13.

Alkalmazás

Idősebb nő kisebb háztartás vezetésére kerestetik vidékre. Címeiket a lap kiadóhivatala továbbítja. 946

Állást keres

Középkorú nő öt éves bizonyítvánnyal ajánlkozik egy magános idősebb úrhoz, vagy egy kisebb tagú családnak május 1-re, vagy 15-ére. Str. Protă Dragomir 6. házmeztérnél. 912

Délutánra bármilyen irodai munkát, könyvelést, gépelést válllok. Cím a kiadóban. 876

Oktatás

Tenisztanítást kezdők és haladók részére legjutányosabban vállal Duschenek tenisztráner. Felvilágosítást nyújt Kecskeméti cég Bulev. I. G. Duca 2. Telefon: 27—66. 892

Lakás

Napos egyszobás, konyhás, esetleg szuterén lakás; is bérbé keres egyedülálló nő, lehetőleg a III. kerületben. Címeiket kérem a kiadóba leadni „Jó fizető” jellegre. 882

Állás-velet

Ekrú horogolt stor 3 részes ablakra drapériával együtt olcsón eladó. II. Str. Petre Tegel 2. II., em. Radoesav. 934

Keresek szép, modern díófurnirossal hőszobahűtőt, használt, de jó állapotban lévő szódronokkal. Címeiket kérem a kiadóba leadni. 945

Ada-Kalehról Páhát (szultánbányát)

Legfinomabb rózsá, narancs, vanília, málna, citrom, barack és csokoládé, kimérve, vagy szén kivétel nélkül csomagolásban tetszés szerint nagyobb darab vagy apróra vágva. Rendelésre minőség szerint: Finom leu 44. — Különlegesség leu 60. — Sokum leu 86 árban postán, vagy vasúton promt szállít

Matic Mihály, Orsova
Depozit de Rachat dela Ada-Kaleh

Különjele

Könnnyen vagyonhoz juthat, ha elolvassa Bizony: Az érvényesülés lélektanára című új könyvet, mely teljesen tudományos alapon vezet biztos sikerhez. Megrendelhető a lap kiadóhivatalában, vagy levelezőlapon Bizony Tímisoara. 836

Ha szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle liliom-éjkrémet, liliom-tejszappant és liliompuvert, három színben. Kapuató kizárólag a

Városi
gyógyszertárban
a „Fekete Sashoz” I. Piata I. C. Brătianu.

Ingyen utazások a CFR vonalain

Az üzletek, ahol vásárol, a vásárlás arányában kilométertikeket ajánlanak fel ingyenesen a CFR vonalain és külföldi vonatokon való ingyenes utazásra.

Aki minél több ilyen „kilométertikeket”-et gyűjt össze, annál hosszabb ingyenes utazást biztosít a maga számára.

A tikeket ingyenesen cserélik be érvényes CFR és külföldi vasúti jegyekre, a bucarestii Orient Turist Lloyd-nak az országban létező összes pénztárainál. A temesvári helytartóság területén a tikeket beválthatók az Orient Turist Lloyd temesvári irodájában, IV., Bulevardul Carol 24.

Azok az üzletek, amelyek ingyen osztják ki a kilométertikeket, kirakatkukban táblácskát helyeztek el, a melyen fel van tüntetve a kiosztás helye. Ezekben az üzletekben megtalálható összes kereskedők és iparosok szakma szerint rendezett névjegyzékét, akik kilométertikeket adnak vásárlóiknak. Ilyen tikeketek osztanak ki a Bánságban Temesvárott és Aradon.

Ezenkívül már megkezdtek a tikeket kiszolgáltatását: Bucurestiben, Nagyváradon, Kolozsvárt, Csernovitzban, Szatmáron, Brassóban, Nagyszebenben, Galatban, Brailában, Iasi-ban, Kiseneben és az ország több főbb városában.

Hirdessen
a DÉLI HIRLAP-ban